

**HELYI
ESÉLYEGYENLŐSÉGI
PROGRAM
FELÜLVIZSGÁLATA**

ZALAKOMÁR NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

**2018-2023.
(2020.)¹**

¹ A 2020. évi felülvizsgálat megállapításai lábjegyzetben olvashatók, a törzsszövegtől eltérő betűtípusban.

Tartalomjegyzék

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	8
Célok	9
A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM HELYZETELEMZÉSE (HEP HE)	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása	11
2. Stratégiai környezet bemutatása	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	16
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	32
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	46
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	53
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	58
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	61
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	62
3. Megvalósítás	62
4. Elfogadás módja és dátuma	67
A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM INTÉZKEDÉSI TERVE (HEP IT)	68
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	69

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Zalakomár Nagyközség Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait², valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Zalakomár község kedvező közlekedés- földrajzi feltételekkel rendelkező település.

Zalakomár Zala megye délkeleti részén, Somogy megye határán helyezkedik el. Földrajzi értelemben Kelet- zalai dombsághoz tartozik. Nagykanizsától 18 km-re fekszik. Az M7-es főútszeli ketté, a térségi közlekedési hálózathoz a 6805, 6831, 7511, 7521 számú közutakkal, valamint a Murakeresztúr- Nagykanizsa- Budapest vasútvonallal kapcsolódik.

A települést kettészeli a 7-es főút, áthaladnak rajta a Keszthely, Zalakaros, Marcali utak. Zalakomártól 15 km-re van a sármelléki repülőtér. A Budapest- Nagykanizsa autópálya a település közigazgatási területén halad át. Zalakomár településnél épült ki az autópálya, a 7-es főút csomópontja és legjelentősebb pihenőhelye. Ez fontos gazdasági tényező lehet a jövőben a helyi vállalkozások fejlesztése területén.

A település életében Nagykanizsa városa jelentős szerepet tölt be. A város a térség ipari, kereskedelmi, oktatási és közművelődési központja is. Zalakomár község aktív korú lakosságának többsége is Nagykanizsára jár dolgozni. Meghatározó még Zalakaros idegenforgalmának a jelentősége. Ide is járnak a településről dolgozni állandó és idényjelleggel is. Helyben a legnagyobb munkáltató a 150 főt foglalkoztató Szabadics Közmű- és Mélyépítő Zrt. Az önkormányzat körülbelül 100 főnek biztosít munkát az intézményhálózattal együtt, 2018-ban száz főt meghaladó a közfoglalkoztatásban résztvevők száma. Munkahelyet biztosít még: Magyar Posta Rt., kereskedelmi vállalkozások és mezőgazdasági vállalkozások. Mindezek ellenére a településen rendkívül magas, 12,3%-os a relatív munkanélküliségi ráta, közel 200 fő. A munkanélküliek 81 %-a szakképzetlen. Mintegy harmadának nincs 8 általános iskolai végzettsége, s vannak köztük írástudatlanok is.

Zalakomár közigazgatási területe 5488,26 ha, ebből belterület 394,42 ha, a külterület nagysága 5093,8 ha. A lakások száma 950. A belterületi úthálózat hossza 19,2 km. A település belterülete

² Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

ivóvízhálózattal, vezetékes gázzal és telefonhálózattal teljesen ellátott. Kb. 95 %-os lefedettségű a szennyvízcsatorna hálózat. Az úthálózat kb. 98%-a burkolt.

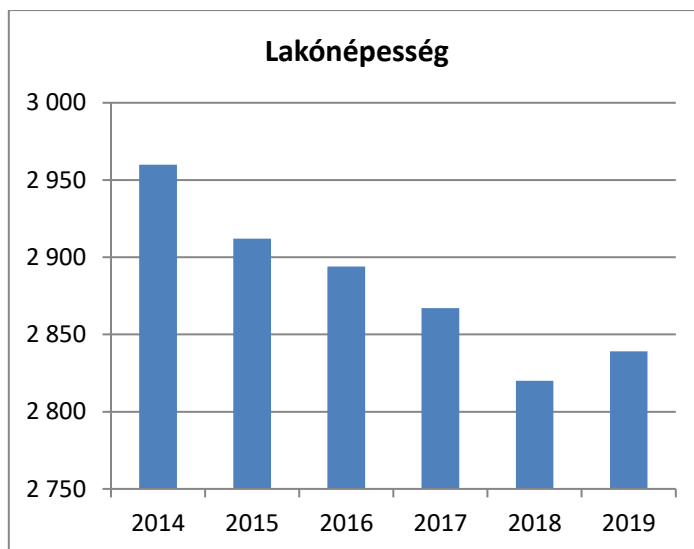
Szociológiai jellemzők

Zalacomár viszonylag stagnáló lakosságszámmal rendelkezik. 2012-ig visszamenőleg csökkenő tendenciát mutat a lakosságszám (e mögött a halálozások száma és az elvándorlás áll), 2017-ben viszont – köszönhetően a magasabb születésszámnak – gyarapodás figyelhető meg.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2014	2 960	bázis év
2015	2 912	98,38%
2016	2 894	99,38%
2017	2 867	99,07%
2018	2 820	98,36%
2019	2 839	100,67%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

1. diagram³

³ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival. 2014 és 2018 között csökkenő tendenciát mutat a lakosságszám (e mögött a halálozások száma és az elvándorlás áll), 2019-ben viszont – köszönhetően a magasabb születésszámnak – gyarapodás figyelhető meg.

A település nem- és korösszetétele összességében nézve arányos. 2016. december 31.⁴ napján 1531 nő és 1478 férfi alkotta a lakosságot.

A korösszetétel vizsgálata⁵ során szembetűnő, hogy míg a 0-14 éves korú lakosság aránya 47% nő- 53% férfi, valamint a 18-59 éves korú lakosság aránya 48% nő- 52% férfi, addig ez az arány megfordul a 60-64 éveseknél. Ebben a korosztályban már 51% nő- 49% férfi arány látható, majd a 65 év felettiéknél a nők aránya már 63%-ra emelkedik.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)

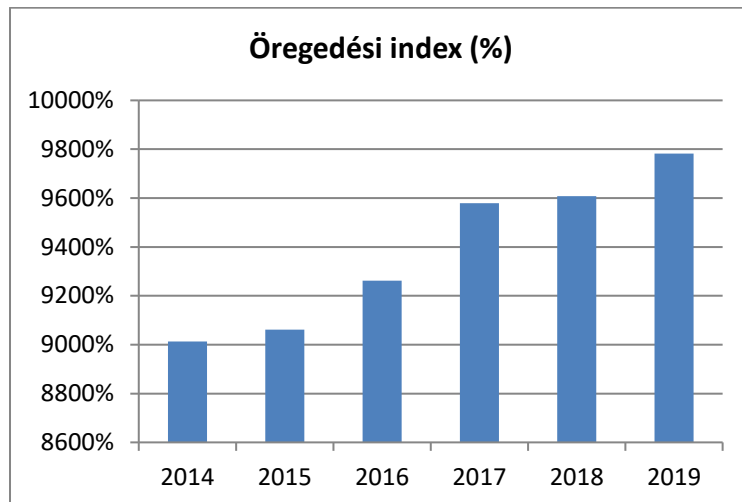
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	1 441	1 511	2952	48,81%	51,19%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			n.a.	n.a.	n.a.
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	305	257	562	10,33%	8,71%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	66	62	128	2,24%	2,10%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	779	763	1542	26,39%	25,85%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	95	85	180	3,22%	2,88%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	194	344	538	6,57%	11,65%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Zalacomár öregedési indexe kedvezőtlennek mondható. A korábbi évekkel ellentétben – amikor százalékos arány a vizsgált évben 100% alatt állt-, 2017-ben ez az arány meghaladta a 100%-ot. Tehát míg korábban a 14 év alattiak többsége volt jellemző a lakosságra, addig ez 2017-ben az idősek javára változott. Ez a tény aggodalomra ad okot. Mivel jelenleg már az idősebb korosztály van többségben, a népességszerkezet idősödőnek tekinthető.

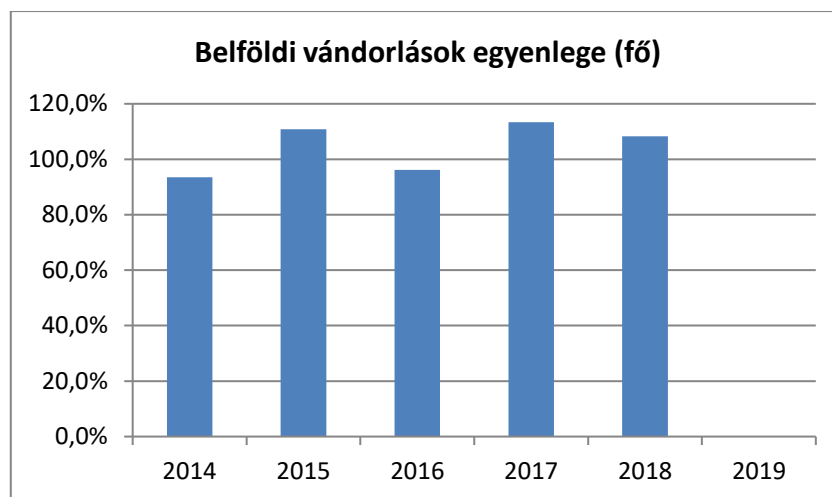
⁴ 2020. évi felülvizsgálat: 2018. december 31. napján 1511 nő és 1441 férfi alkotta a lakosságot, így elmondható, hogy a település nem-összetétele továbbra is arányos.

⁵ 2020. évi felülvizsgálat: A korösszetétel vizsgálata során szembetűnő, hogy míg a 0-14 éves korú lakosság aránya 46% nő- 54% férfi, a 18-59 éves korú lakosság aránya 49% nő- 51% férfi, valamint 60-64 éveseknél 47% nő- 53% férfi arány látható, majd a 65 év felettiéknél ez az arány megfordul. 65 év felettiiek esetében a nők aránya már 64%-ra emelkedik.

2. diagram⁶

A lakosságszám alakulásában bár nem számottevő, mégis fontos kiemelni a településre illetve a településről való vándorlást.

3. diagram⁷

A településre való költözés 2013 után megtorpant, és a település elhagyása vált jellemzővé. Ennek háttérében állhat a tény, hogy a fiatalok munkavállalása helyben kevésbé lehetséges,

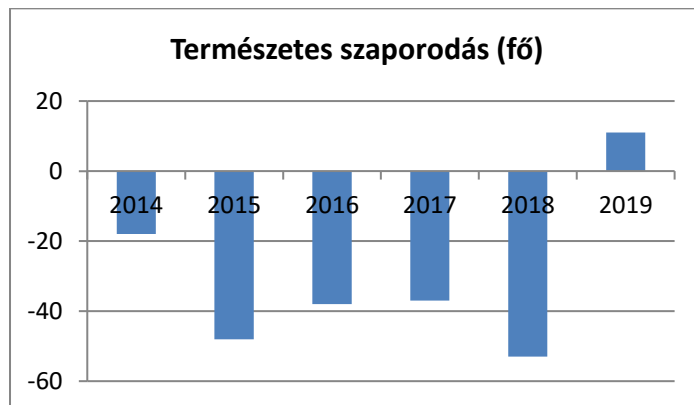
⁶ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival. Zalakomár öregedési indexe továbbra is kedvezőtlennek mondható.

⁷ 2020. évi felülvizsgálat: A településre való költözés 2017 után minimálisan ugyan, de erősödött az elvándorlással szemben. Ennek háttérében állhat a tény, hogy a fiatalok munkavállalása helyben ugyan kevésbé lehetséges, így más településen – sok esetben külföldön - kénytelenek munkát vállalni, ugyanakkor a lakhatási költségek alakulása miatt a szülői ház elhagyása sokaknak nem opció.

így más településen – sok esetben külföldön - kénytelenek munkát vállalni. Emiatt pedig sor kerülhet a szülőfalu elhagyására.

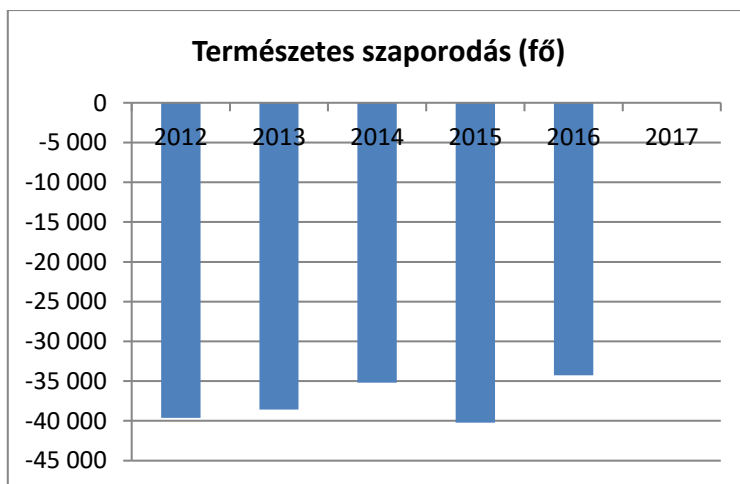
Az elvándorlás- odavándorlás vizsgálata mellett lényeges eleme a helyzetértékelésnek az adott településen tapasztalható természetes szaporodás.

A családok gyermekvállalási kedve változó.

4. diagram- Zalakomár⁸

A fenti arányt összevetve az országos számokkal, kiolvasható, hogy a zalakomári értékek nem egyedüliek Magyarországon. Sokkal inkább az látszik, hogy a gyermekvállalások száma országos szinten növekvő tendenciát mutatnak. Még mindig sokan meggondolják a családalapítást, azonban a gyermekvállalási kedvet nagyban befolyásolja az aktuális családpolitika, annak családtámogatási rendszere.

5. diagram- Magyarország

⁸ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival. A családok gyermekvállalási kedve változó, de 2019-ben megdőlt a sokéves tendencia, több élveszületés volt a településen, mint haláleset.

Az Önkormányzat a település lakosai számára biztosítja az alapvető oktatási, egészségügyi ellátásokat.

A község lakosai számát tekintve fejlett oktatási rendszerrel büszkélkedhet. Az önkormányzat Miháld, Pat és Sand községekkel intézményfenntartó társulásban látja el az óvodai nevelés feladatait, melynek keretében a Zalakomári Napköziotthonos Óvodába 121 gyerek jár.⁹

Az oktatási intézmény 2013. január 1. napjától kezdődően állami fenntartásba került át. Az iskolában jelenleg 275 gyermek tanul.

A település járóbeteg ellátását, a helyi két háziorvosi rendelőben, két háziorvos látja el.

A településen az iskolán és az óvodán kívül számos önkormányzati intézmény szolgálja a helyiek igényét. A szabadidő eltöltéséhez a művelődési ház, az iskola épületében működő mozgókönyvtár és a 800 m²-es tornacsarnok kínál programokat.

A község rendelkezik

- 8 évfolyamos általános iskolával, melyen belül működik a könyvtár, a Mozgókönyvtár hálózathoz kapcsolódva,
- 5 csoportos óvodával,
- család- és gyermekjóléti szolgálattal,
- 2 védőnői és a háziorvosi körzettel, valamint fogászati alapellátással, gyógyszerzárral,
- művelődési házzal,
- postával,
- takarékszövetkezettel.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Zalakomár Nagyközség Önkormányzata folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes

⁹ 2020. évi felülvizsgálat: Zalakomári Napköziotthonos Óvodába jelenleg 104 gyerek jár. Az iskolában jelenleg 269 gyermek tanul.

projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játszanak, elősegítve ezzel a kerület lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Érvényesítése nem csak jogszabályok által meghatározott kötelezettségünk, hanem hosszú távú érdekünk is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy minden települése állampolgárnak esélye legyen a jó minőségű közszolgáltatásokra, életminőségük javítását szolgáló feltételek biztosítására.

Zalacomár település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet, és
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkrimináció- és szegregációmentesség. Az esélyegyenlőségi programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Zalacomár Nagyközség Önkormányzata alapvető célja, hogy községünk olyan település legyen, ahol érvényesül az az elsődleges alapelv, mely szerint minden embert egyenlőnek kell tekinteni. Közvetlen vagy közvetett diszkrimináció vagy hátrányos megkülönböztetés senkit ne érjen sem faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerint.

Olyan intézkedések, eljárások megfogalmazása amelyek

- szolgálják egy összetartó, szolidáris társadalom erősítését a hátrányos megkülönböztetés megszüntetésével, az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód biztosításával a hátrányos helyzetű csoportok számára,

- biztosítják a hátrányok hatásainak mérséklését, akár megelőzését a pénzügyi, természetbeni juttatásokhoz való hozzájutással, az önkormányzat intézményeiben a különböző közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréssel, a foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, szociális, igazgatási és területfejlesztési célok összehangolásával,
- kiszűrik az esetleges szegregációs és szelekciós mechanizmusok lehetőségét,
- támogatják a társadalmi integrációt a meglévő és eredményes szolgáltatások megtartásával, vagy a felmerülő igények, szükségletek kielégítését segítő új támogató szolgáltatások bevezetésével.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a/az
 - a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991.évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
 - a szociális igazgatásról és egyes szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szocvtv.)
 - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
 - az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény
 - a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény
 - a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény
 - Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény
 - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény és
 - az Egyenlő Bánásmód Hatóságról és eljárásának részletes szabályairól szóló 362/2004. (XII. 26.) Kormányrendelet előírásaira.

Magyarország Alaptörvényének XV. Cikke alapján:

„(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.

(4) Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.”

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról 2003. évi CXXV. törvény alapján:

„4. § Az egyenlő bánásmód követelményét

a) a magyar állam,

b) a helyi és kisebbségi önkormányzatok, ezek szervei, ...jogviszonyaik létesítése során, jogviszonyaikkban, eljárásaik és intézkedéseik során kötelesek megtartani.”

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az önkormányzat rendeletalkotási jogkörében eljárva, kiemelt figyelmet fordít a hátrányos társadalmi csoportok támogatására. Az önkormányzat testülete a helyi szabályozási tevékenysége során az esélyegyenlőségi szempontokat figyelembe véve a következő önkormányzati rendeleteket alkotta meg, amelynek célja a törvényi előírásokon túl, hogy községünkben olyan támogatási rendszer működjön, amely az állampolgárok számára a prevenció, a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgálnak. A helyi rendeletek, szociális ellátások, szolgáltatások középpontjában a hátrányos helyzetűek, az idősek a gyermekek, fiatalok valamint a családok állnak.

A megalkotott hatályos önkormányzati rendeletek:

- a szociális gondoskodás helyi szabályairól szóló 3/2015. (II. 25.) helyi önkormányzati rendelet
- az önkormányzati lakások bérletéről és a lakbérek mértékéről szóló 9/2006. (V. 31.) rendelet és
- a helyi lakáscélú támogatásról szóló 4/2016. (III.31.) rendelet.

A szegénység elmélyülése miatt az ellátó rendszernek egyre több követelménynek kell megfelelnie a különböző élethelyzetekből, a lakhatásból, a betegségből, a fogyatékosságból eredő szükségletek, eltartottak gyermekek gondozásához kapcsolódó költségek emelkedése miatt, ezért a helyi szabályokat és ezek hatásait folyamatosan vizsgáljuk. A rendeleteket az eredményesség és hatékonyság érdekében, a felmerülő igények alapján évente legalább egy alkalommal felülvizsgáljuk.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Zalakomár Nagyközség HEP-nál a település már meglévő több évre előre megtervezett stratégiáival való illeszkedés, közös élhető jövő megteremtését szem előtt tartva alkotta meg.

Zalakomár Nagyközség gazdasági programjának célja, hogy megfogalmazza település hosszú távú jövőképét és ahhoz igazítsa középtávú fejlesztési céljait.

Az Önkormányzat következő településfejlesztési céljai olyan célok, melyek a település általános fejlesztését segítik elő, valamint a közszolgáltatások biztosításához és fenntartásához kapcsolódnak.

Településfejlesztési célok:¹⁰

- belterületi járdák felújítása
- fásítás folytatása az eddig kimaradt utcákban
- önkormányzati épületek környezetének rendezése, közparkok kialakítása
- játszótér kialakítása a kiskomáromi településrészen

¹⁰ 2020. évi felülvizsgálat: A helytörténeti kiállítás megvalósult, a Zalakomári Kincsház ad helyet neki. A közvilágítás korszerűsítése szintén megvalósult 2019-ben.

- önkormányzati intézmények felújítása, nyílászáróinak cseréje, az épületek szigetelése, megújuló energiával való ellátása
- helytörténeti kiállítás megvalósítása a kiskomáromi, komárvárosi hagyományokra építve
- rendszeres sportolási lehetőség megteremtése a lakosság részére
- közvilágítás korszerűsítése, bővítése
- térfigyelő kamerarendszer korszerűsítése, bővítése

A Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió célja, hogy meghatározza a szociális szolgáltatások fejlesztésének alapelveit, céljait, a fejlesztések ütemét és finanszírozási lehetőségeit. Fontos cél, hogy a szociális ellátórendszerben elért színvonalat megőrizze a település és a kor követelményeihez igazítsa, emellett különös figyelmet fordítson a településen élők igényeinek kielégítésére is.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete fontosnak tartja a szociális alapellátások biztosítását, olyan szociális háló megteremtését, mely biztonságot nyújt a település lakosságának. A szociális ellátások területén a Képviselő-testület évente legalább egy alkalommal – illetve központi jogszabályváltozások miatt szükség szerint – felülvizsgálja a helyi szociális ellátások rendszerét meghatározó rendeletét.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete kiemelten kezeli a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat.

Az Önkormányzat az alábbi gyermekvédelmi szolgáltatásokat, ellátásokat biztosítja:

- Gyermekjóléti szolgálat
- Bursa Hungarica pályázaton való részvétel
- anyagi támogatás keretében – szociális rászorultságtól függően - :
 - * étkezési támogatás,
 - * közlekedési tanulóbérlet- támogatás,
 - * alapfokú-, középfokú- és felsőfokú oktatásban résztvevők részére ösztöndíj,
 - * oltástámogatás,
 - * újszülöttek támogatása.

Az önkormányzat támogat minden olyan programot, rendezvényt, mely az ifjúsági kultúrált szabadidő eltöltését, nevelését, művelődését szolgálja.

A gazdasági programban meghatározott célok, elképzelések megvalósításához a Képviselő-testületnek biztosítani kell a szükséges anyagi eszközöket, valamint vagyont.

Az anyagi eszközök, valamint a vagyon megteremtéséhez nem elegendőek a szokásos, évről évre keletkező források (állami támogatások), hanem szükség van

- a pályázati lehetőségek felkutatására, illetve
- az Önkormányzat sajátosságainak kihasználása alapján új lehetőségek keresésére, illetve a meglévő anyagi források nagyobb mértékű kihasználására.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Étkeztetés

Zalacomár Nagyközségben a szociális étkeztetés igénybevételére Nagykanizsa- Surd-Zalacomár Szociális és Gyermekjóléti Társulása útján van lehetőség, mely az Egyesített Szociális Intézményen (a továbbiakban: ESZI) keresztül ellátja a feladatot.

Az étel az általános iskolában működő iskolakonyháról biztosított. A konyhát egyéni vállalkozó működteti. A konyháról étkeznek az óvodások, az iskolások, illetve a szociális étkeztetésben részesülők és az idősek is. A konyha egész évben üzemel, a szociálisan rászoruló gyermekek nyári étkeztetése is megoldott volt.

Ami gondot okoz az az, hogy más a fejlődő szervezetű gyermekek és az idős emberek tápanyagszükséglete.

Nincs lehetőség diétás étkezésre, illetve naponta egy menüt készítenek, választási lehetőség nincs.

Házi segítségnyújtás

A szolgáltatást az Önkormányzat az ESZI két Idősek Klubján keresztül biztosítja, heti 40 órában. Az ellátást meghatározott óradíj ellenében lehet igénybe venni. A házigondozó ellátja többek között az ebéd házhozszállítását, gyógyszer kiváltását, az orvoshoz kísérést, a bevásárlást, személyi higiéne biztosítását, takarítást, mosást. Szükség, illetve igény esetén más ellátást is végez annak érdekében, hogy gondozott minél tovább otthonában maradhasson.

Családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás

A családsegítést és a gyermekjóléti szolgáltatást ugyan más törvény szabályozza, mégis együtt kell kezelni Zalacomárban, mivel egy intézmény látja el mindkét szolgáltatástípust. A településen a családsegítést és a gyermekjóléti szolgáltatást a Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat) látja el. A szolgáltatást a Zalacomári Közös Önkormányzati Hivatal helyiségében lévő területi irodában lehet igénybe venni.

Az adminisztratív feladatok ellátáshoz egy helyiség biztosított, mely az épület földszinti részén helyezkedik el. A hivatal más irodáitól a szeparáltság biztosított.

A családsegítés és a gyermekjóléti feladatkörben három fő lát el zalacomári lakosokkal kapcsolatos feladatokat. A családsegítés ügyfélfogadási időben áll rendelkezésre.

Nappali ellátás

A településen összesen 55 férőhellyel heti 5 munkanapon 40 órában áll rendelkezésre két intézmény, melyek napközbeni tartózkodást és étkeztetést biztosítják Idősek Klubja néven. A két intézmény jelenleg átlagosan havi 54 fő ellátottal¹¹ dolgozik.

A nappali ellátást négy fő szociális gondozó és ápoló végzi.

¹¹ 2020. évi felülvizsgálat: 2020-ban átlagosan havi 31 fő ellátottal foglalkoznak az Idősek Klubjai.

Egészségügyi alapellátás

Hétközi és hétvégi központi orvosi ügyeleti feladatok ellátása

A hétközi és hétvégi orvosi ügyelet feladat-ellátási szerződés keretében működik, Zalakaroson.

Igazgatási feladatok ellátása

Zalakovár, Balatonmagyaród, Kiserőce és Zalasárszeg Községek Képviselő-testületei Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 84-85. §-ban foglalt felhatalmazással élve igazgatási feladataik ellátására, az önkormányzatok működésével, valamint a polgármesterek illetve a jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátására 2013. január 1. nappal létrehozták a Zalakovári Közös Önkormányzati Hivatalt.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, a közreműködő intézmények valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, szakemberek tapasztalatait. Természetesen azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs és nem is lehet, ott a 2011. évi népszámlálás adataiból indultunk ki.

2.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Településszintű problémák településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az Önkormányzat intézményinek helyet adó épületek teljeskörű, átfogó felújítása még nem valósult meg. A megújuló energiaforrások használata még nem 100%-os az intézményeink vonatkozásában.	Energia-hatékony, környezetbarát épületek kialakítása felújítások keretében (pl. ravatalozó, Idősek Klubjai, óvoda, polgármesteri hivatal).

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011. év) megállapítása szerint: *„Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától.”*

A romák esetében jellemző az, hogy még a halmozottan hátrányos helyzetű csoportokon belül is legkedvezőtlenebb helyzetben lévőkhez tartoznak.

Településünkön a 2011.évi népszámlálás során 439 fő vallotta magát romának.

A romák helyzetének vizsgálatakor óhatatlanul felmerülő alapprobléma, hogy hivatalos etnikai adatok nem, vagy csak korlátozott mértékben állnak rendelkezésre. A települési önkormányzatnak a hatályos adatvédelmi jogszabályok betartásával kell törekednie, hogy minél több adatot gyűjtsön be a településen élő romák helyzetével kapcsolatban.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

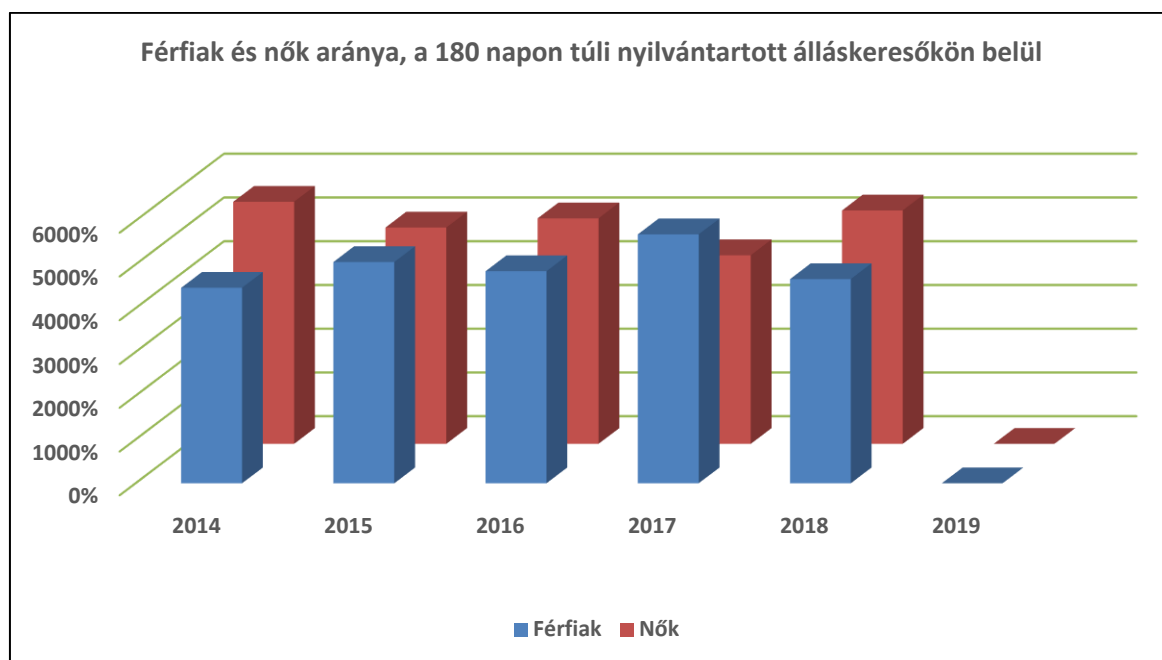
Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Településünkön tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

A KSH adatai alapján 2016- ban a munkanélküliek létszáma 232 fő (2015. év adata: 295 fő, de 2012- ben kiemelkedő 352 fő volt), a munkanélküliségi ráta 2016- ban 12,3 %-os (2015. évi adata: 15,4 %, a 2012-es évi rendkívül magas arány 18,1%) volt.

A férfiak munkanélküliségi rátája az előző évhez képest 3,7 százalékponttal, a nőké 2,6 százalékponttal csökkent.

6. diagram¹²

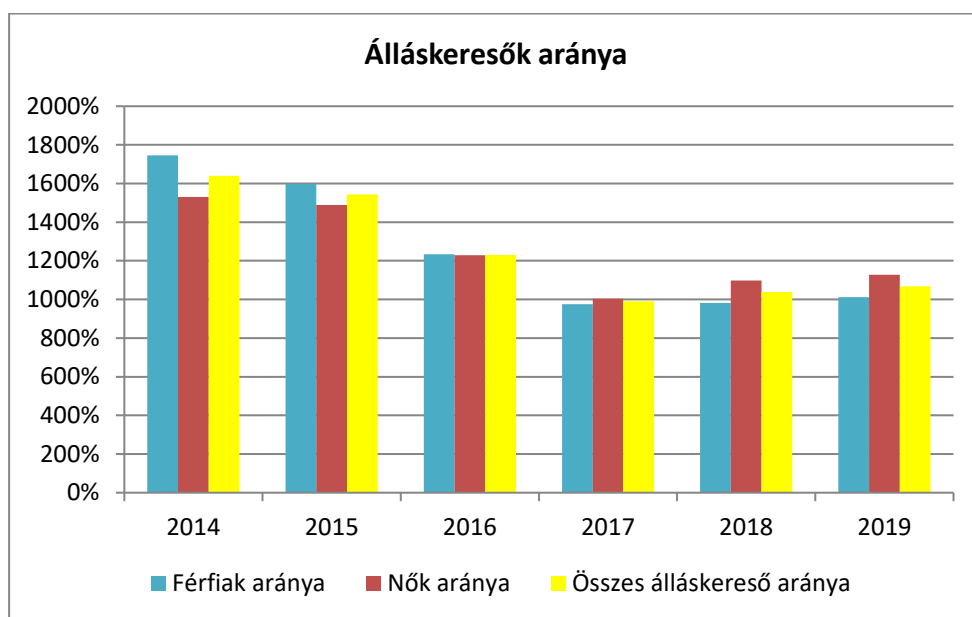
Településünkön a munkanélküliek aránya és száma az alábbiak szerint alakult:¹³

¹² 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival. A KSH adatai alapján 2019- ban a munkanélküliek létszáma 196 fő (2018. év adata: 192 fő, de 2014- ben kiemelkedő 315 fő volt), a munkanélküliségi ráta 2019- ben 10.69 %-os (2018. évi adata: 10,39 %, a 2014-es évi rendkívül magas arány 16,4%) volt. A férfiak munkanélküliségi rátája az előző évhez képest 3 százalékponttal, a nőké 2,9 százalékponttal nőtt.

¹³ 2020. évi felülvizsgálat: 2017- ben a regisztrált álláskeresők száma 185 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 9,9 %-a. 2018- ban a regisztrált álláskeresők száma 192 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 10,39 %-a.

- 2012- ben a regisztrált álláskeresők száma 352 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 18,1 %-a.
- 2013- ben a regisztrált álláskeresők száma 323 fő, a munkavállalási korú lakónépesség, 16,5 %-a.
- 2014- ben a regisztrált álláskeresők száma 315 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 16,4 %-a.
- 2015- ben a regisztrált álláskeresők száma 293 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 15,4 %-a.
- 2016- ban a regisztrált álláskeresők száma 232 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 12,3 %-a.

A munkanélküliségi ráta csökkenésének hátterében vélhetően a közmunkaprogramok állnak, melyek során közel 115 főt foglalkoztatnak.

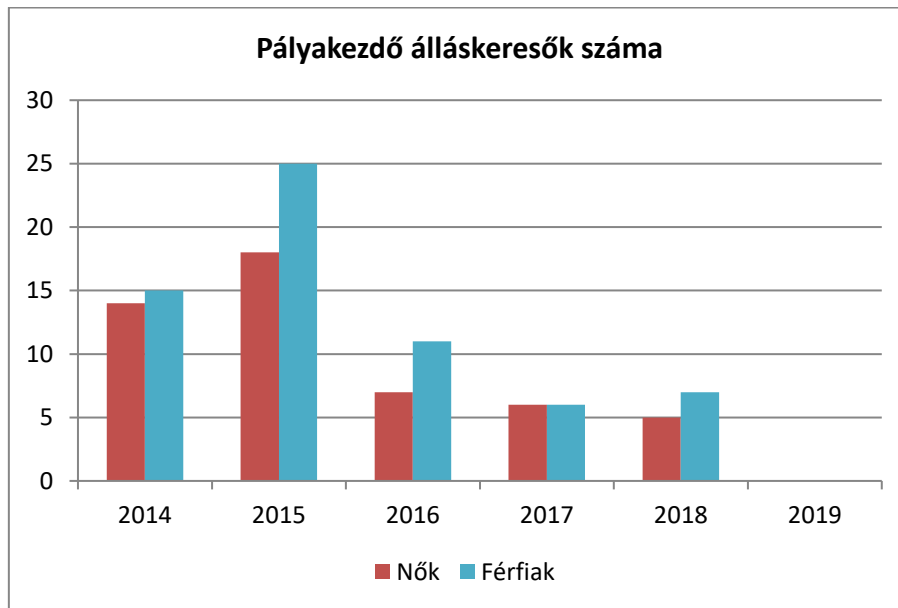

7. diagram¹⁴

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is.

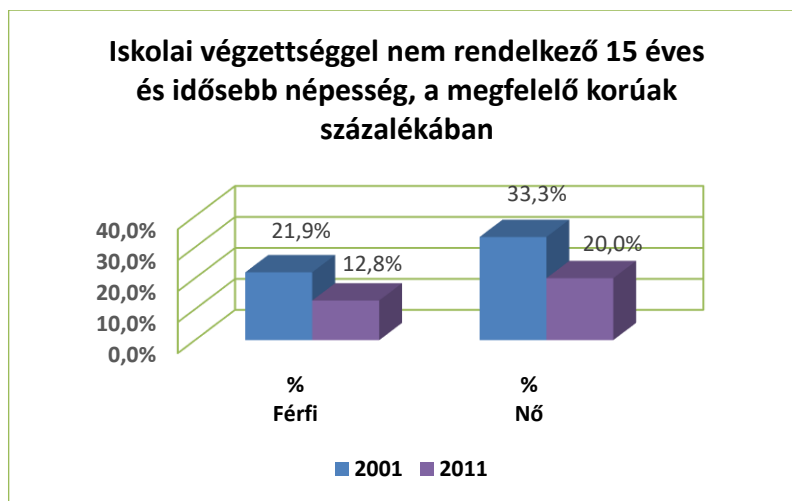
A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

¹⁴ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

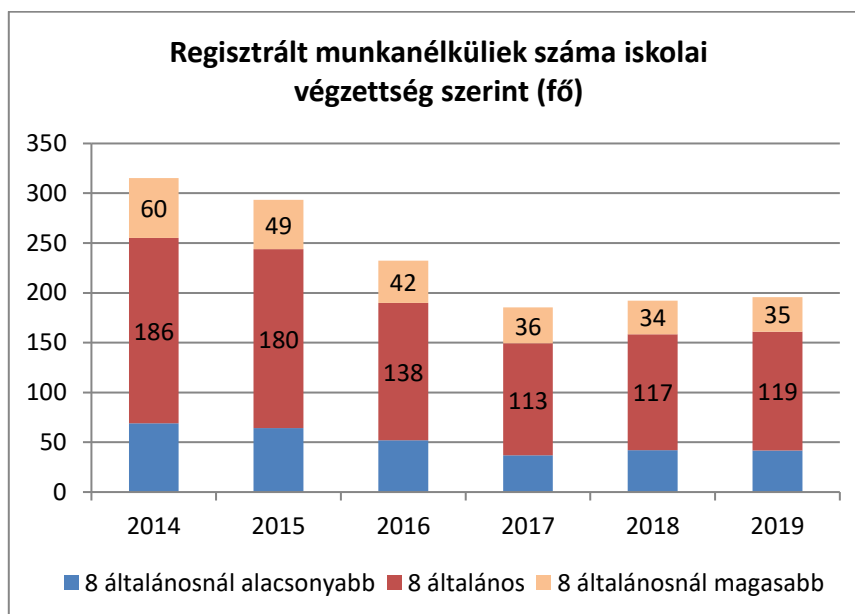
8. diagram¹⁵

Az iskolai végzettség vizsgálata azt mutatja, Zalakomárban is igazolódik az országos helyzet, miszerint a munkanélküliek közül nagyszámú csoport kizárólag nyolc általános iskolai végzettséggel, vagy még azzal sem rendelkezik. Az elmúlt tíz évben arra sem volt példa, hogy valaki általános iskolai felnőttoktatásban szerezte volna meg a nyolc osztályos végzettséget. Az alapvető kompetenciák, a végzettség hiánya pedig determinálja az adott személy munkaerőpiacon betöltött helyét.

9. diagram

¹⁵ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

10. diagram¹⁶

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét.

A foglalkoztatás szervezését, a munkáltatói feladatokat és a munkaügyi feladatokat a Zalakomári Közös Önkormányzati Hivatal, a bérszámfejtési feladatokat a MÁK végzi. Az elmúlt években a település óvodája, iskolája, az Önkormányzat, a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, a Karos- Park Kft., a Zalaerdő Erdészeti Zrt., a SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt. és a Magyar Közút Nonprofit Kft. vállalta a tartós munkanélküliek foglalkoztatását.

2016. év decemberében a közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma 170 fő volt. Ez a regisztrált álláskeresők – 2016. decemberi adat szerint 170 fő – 88 %-a.¹⁷

A közfoglalkoztatottak a fent említett munkahelyeken dolgoztak. Jellemzően a tartós munkanélküli iskolai végzettségének megfelelő munkakört tudunk biztosítani.

Komoly probléma, hogy egy országos adat szerint a 16 év feletti lakosság 51 %-a még mindig digitálisan írástudatlan. Különösen nagy a lemaradás – az idősek mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, a kistelepüléseken élők és alacsony végzettségűek körében, akiket szinte csak a felnőttképzés keretében lehet megszólítani.

¹⁶ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

¹⁷ 2020. évi felülvizsgálat: 2018. év decemberében a közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma 100 fő volt. Ez a regisztrált álláskeresők – 2018. decemberi adat szerint – 52 %-a.

Zala Megyei Kormányhivatal Nagykanizsai Járási Hivatal Járási Foglalkoztatási Osztálya, Nagykanizsa Fő u. 24. szám alatti telephelyen fogadja az álláskeresőket, a nem nyilvántartott munkát keresőket. Minden esetben elsődleges szempont, hogy az ügyintézők az ügyfelek részére megfelelő állásokat keresnek és ajánlanak fel. A hatóság a munkaerő-piaci képzések lebonyolításában, a képzési lehetőségek felkutatásában, a pályaválasztási tevékenységben az intézményi és a piaci képzőkkel tart fenn kapcsolatokat. Ebben a munkáltatók is részt vesznek, amennyiben az igényeik alapján munkaviszonyban állók, vagy felvételre kerülők előzetes képzéseit igénylik. A tanácsadás keretében: munka-, pálya-, álláskeresési-, rehabilitációs és pszichológiai egyéni tanácsadáson való részvételre van lehetőség.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A Szocvtv.-t az elmúlt években többször is módosították, melynek előírásait a Képviselő-testület a szociális gondoskodás helyi szabályairól szóló 3/2015. (II. 25.) helyi önkormányzati rendeletébe építette be.

2015. március 1-től teljes mértékben megváltozott a szociális háló. A hatásköri előírások módosulását követően ettől a naptól kezdődően a járási hivatalok hatáskörébe került az aktív korúak ellátása. Ez kéttípusú támogatással, a foglalkoztatást helyettesítő támogatással valamint az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatással (továbbiakban: FHT vagy EGYT) valósulhat meg.

Az FHT esetében a jogosult aktív álláskereső, munkavégzésre alkalmas személy. Az EGYT-re ezzel szemben az jogosult, aki egészségkárosodott, vagy 14 év alatti gyermeket nevel és a településen nincs biztosítva a gyermek napközbeni ellátása. Mindkét ellátás esetében időszakos felülvizsgálatok vannak (egy illetve két éves időközönként), mely időszakra vonatkozóan bizonyos feltételeknek teljesülni kell. FHT esetében például minden támogatottnak legalább 30 nap munkaviszonyt kell létesítenie, olyan módon, hogy az igazolható legyen a felülvizsgálatkor. Erre lehetősége van több módon. Nyílt munkaerőpiacon folytat keresőtevékenységet, egyszerűsített foglalkoztatottként létesít munkaviszonyt, háztartási munkát folytat, munkaerő-piaci programban vesz részt, közérdekű önkéntes tevékenységet folytat, vagy közfoglalkoztatásban vesz részt.

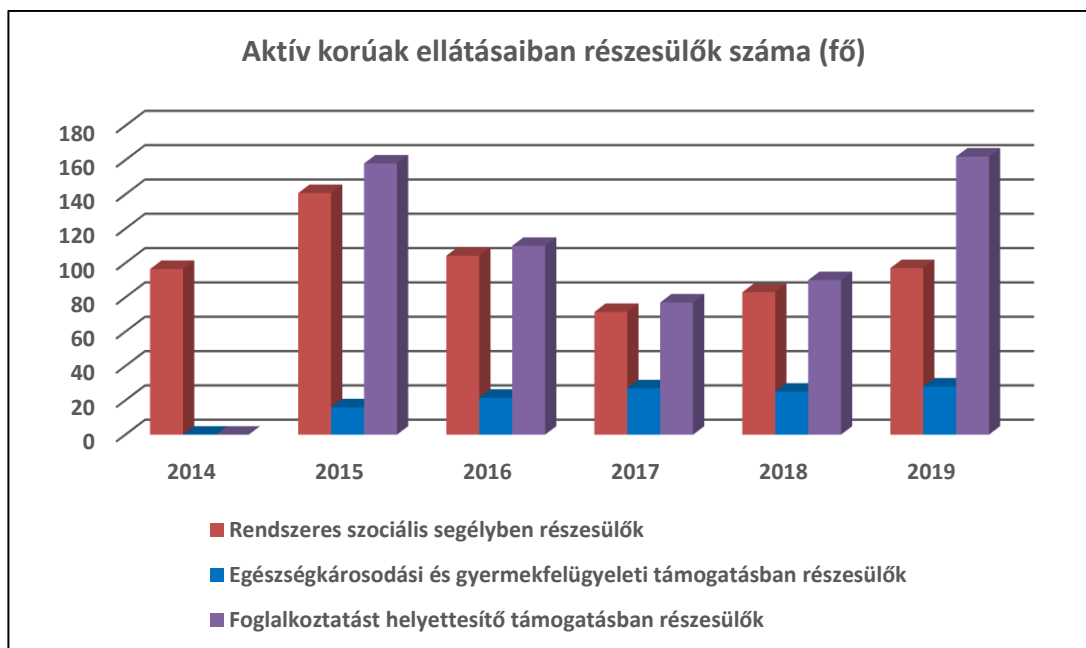
Az aktív korúak ellátásában részülőknek továbbra is előírás a Foglalkoztatási Osztállyal illetve a rehabilitációs hatósággal való együttműködés. A megállapodás elsődleges célja olyan szolgáltatások biztosítása, amely a munkaerőpiacra történő visszahelyezést segíti. A beilleszkedést elősegítő program a munkanélküliség káros hatásait segít enyhíteni. Az anyagi helyzet romlásának következményeként a munkanélküli emberek kapcsolatai beszűkültek, megváltozott énképük és életvitelükben is izolálódtak. Az anyagi nehézségek konfliktusokat idéznek elő a munkanélküliek családjában.

Az önkormányzat által nyújtott ellátások széles körű kihasználása jellemző Zalakomárra.

Az aktív korúak ellátásában részesülők aktív korú lakossághoz viszonyított aránya az elmúlt öt évben 5% feletti. Ha a munkanélküliek számát és a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők számát vesszük figyelembe, az arány aggasztóan magas.

Az ellátások jövedelmi feltétele, hogy az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladhatja meg a 25.650 Ft-ot. Ebből az látszik, hogy az álláskeresők családjának több mint

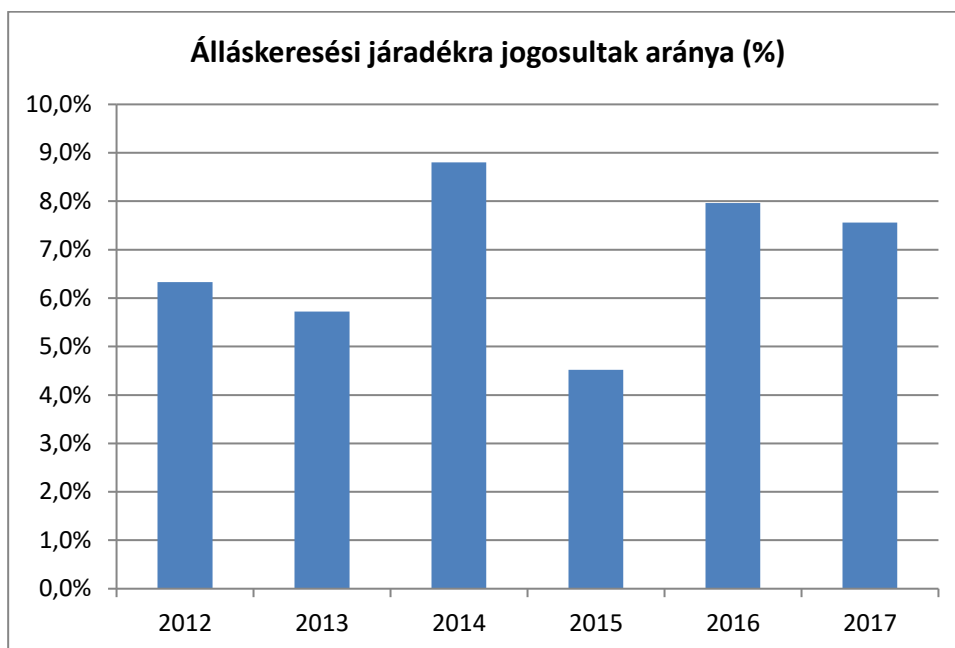
felénél vagy kizárólag a járási hivatal által folyósított ellátás képezi a jövedelmet, vagy amennyiben van más típusú jövedelem is- a család bevétele annyira alacsony (figyelembe véve a család létszámát), hogy a támogatásra jogosult.

11. diagram¹⁸

Az álláskereső részére álláskeresői ellátásként álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés jár. Az álláskeresői járadék maximum 90 nap lehet, a munkaerő- piaci járulékalap 60 %-a, legfeljebb a minimálbér 100 %-a. (98.000 forint).

¹⁸ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

12. diagram¹⁹

Az aktív korú lakosságot alapul véve, meglehetősen alacsony az álláskeresési ellátásban részesülők száma. A munkanélküliek számához viszonyítva pedig kis arányban vannak jelen az álláskeresési járadékban részesülők.

A diagramon látható arányváltozás hátterében az állhat, hogy a közfoglalkoztatások során sok személy foglalkoztatása folyamatos volt (dolgozott 2012-2013-ban, vagy akár már 2011-től), amivel jogosulttá váltak az álláskeresési ellátásra; majd a munkaviszony megszűnését követően 2014-ban lettek jogosultak az ellátásra. Hasonló ok állhat a 2015-2016-os évek különbsége mögött.

Az elmúlt évben szociális kérelemként iktatott iratok száma összesen 650 darab²⁰, 2012- ben 913 darab volt. Az ügyszám csökkenés oka a hatásköri szabályok változása.

Településünkön a segélyek célzottak és általában természetbeni juttatásként kerülnek megállapításra.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket

¹⁹ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

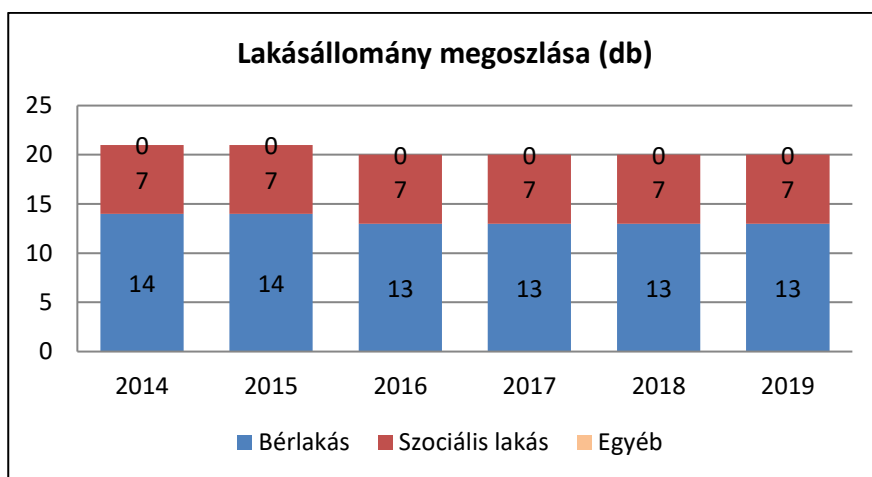
²⁰ 2020. évi felülvizsgálat: 2019-ben iktatott szociális tárgyú ügyiratok száma 1642 darab. E nagymértékű emelkedés oka a 2019-ben – a nyugdíjasok és kiskorú gyermekek részére – kifizetett egyszeri szociális támogatás.

és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Zalacomár település lakásállomány 1052 darab, ebből 13 darab bérlakás célját szolgálja, melyek Zalacomár Nagyközség Önkormányzatának tulajdonában vannak.

A 13 lakásból 7 szociális bérlakásként funkcionál, melyek bérbeadásáról Zalacomár Nagyközség Önkormányzatának Képviselő- testülete dönt, a benyújtott pályázatok alapján. A pályázati feltételeket az önkormányzati lakások bérletéről és a lakbérek mértékéről szóló 9/2006. (V. 31.) számú önkormányzati rendelet szabályozza²¹. Meghatározott az egy főre jutó maximális jövedelem, a beköltözhetőek száma, valamint az, hogy a pályázó munkahellyel rendelkezzen.

További 6 lakás kiadásáról való döntés Zalacomár Nagyközség Polgármesterének hatáskörébe tartozik. Ezen lakások bérletére az Önkormányzat és intézményeinek dolgozói jogosultak, szolgálati lakásként funkcionálnak.

13. diagram²²

A településen álló 1052 lakóház közül olyan, mely hivatalosan nem felel meg a szociális és lakhatási körülményeknek, nincs.

Bontásra váró lakóépület a településen jelenleg nincs; az építéshatóság által kiadott kötelezéssel érintett lakóingatlan száma 5 darab.

Az időskorúak lakhatási helyzete a települési viszonylatban kielégítőnek mondható. A településen működő intézmények épületeinek állapota megfelelő, az infrastrukturális ellátottság kiválónak mondható.

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása.

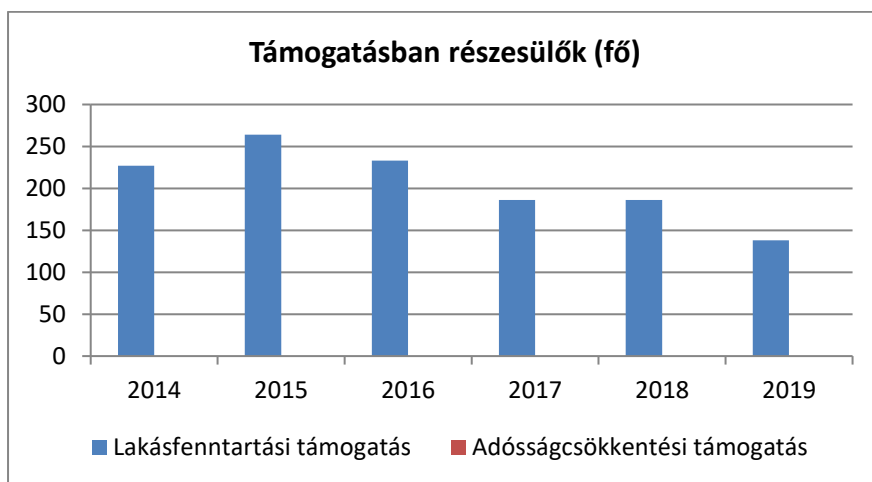
²¹ 2020. évi felülvizsgálat: Zalacomár Nagyközség Önkormányzata 2019-ben helyezte hatályon kívül korábbi rendeletét, és alkotta meg az önkormányzati lakások bérletéről és a lakbérek mértékéről szóló 16/2019. (XI.6.) önkormányzati rendeletét.

²² 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

Zalakomár Nagyközség Önkormányzata a Szocvtv. rendelkezései alapján – helyi rendeletben szabályozva - települési támogatás keretében lakhatási támogatást nyújt az arra jogosult személynek, lakhatásukkal összefüggő kiadásuk csökkentése érdekében (2015 előtt normatív lakásfenntartási támogatás jogcímén került kifizetésre ugyanilyen céllal a támogatás).

2011- ben a Szocvtv. alapjaiban megváltoztatta a támogatás feltételrendszerét, jelentősen megemelve az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem összegét. Az összeg megemelése nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a támogatásból korábban kizárt személyek is hozzájuthassanak ehhez az ellátási formához.

A településen adósságcsökkentési támogatásra nincs lehetőség.

14. diagram²³

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése.

A legveszélyeztetettebb csoportok a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülők, kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládosok, a hajléktalansággal veszélyeztetett, az erőszak áldozatai pl. kilakoltatás előtt álló családok, a lakásfenntartási nehézséggel küzdők, a lakhatással összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és súlyos betegséggel küzdő családok.

Településünkön hajléktalan személyek nem élnek.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A településen magas a roma lakosság száma, azzal ellentétben, hogy a legutóbbi kisebbségi választáskor illetve a népszámlálás során csekély számban vallották romának magukat (a 2001-es népszámlálás során 342 fő, a 2011-es népszámlálás alkalmával 439 fő). A magas létszámból adódóan négy szegregátum alakult ki.

²³ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

Jellemzően a kihalt házakat vásárolják meg egymás szomszédságában, ahová gyermekeikkel együtt költöznek.

Ezek a házak mára már nincsenek jó állapotban, a felújításukra, komfortosításukra szükség lenne, amelyhez a pályázati forrásokat figyeljük. De mindenekelőtt szemléletváltást kellene elérni az érintett lakosságnál a családsegítők és mentorok segítségével.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településünkön élő állampolgárok a közszolgáltatások többségét helyben eléri. Az Önkormányzat minden kötelező feladatát ellátja.

A népesség egészségügyi helyzetére jellemző, hogy egyes népbetegségek, mint a magas vérnyomás, a szív- és érrendszeri elváltozások 2011. évben a népesség 29,6%-át érintette, 2017. évben ez a szám 25,2% -ra változott. Az emésztőszervi és az anyagcsere betegségek aránya is magas. A háziorvosi egészségügyi statisztikák alapján megállapítható, hogy az ún. belgyógyászati megbetegedések fordulnak elő leggyakrabban (magas vérnyomás, különböző szívbetegségek, anyagcsere-kórképek, cukorbetegség, rosszindulatú daganatok). A gyermekek esetében továbbra is az asztma, az általános immunrendszer elváltozásai, a bőr speciális immunrendszerének gyulladáson alapuló állapota, valamint a táplálkozási és anyagcsere megbetegedések a legjellemzőbbek.

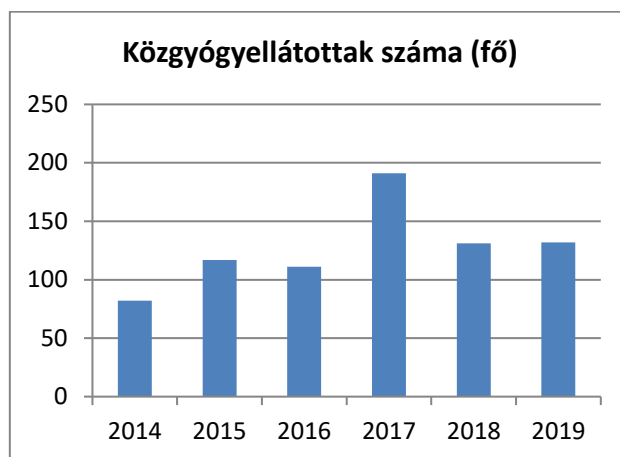
Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

- háziorvosi ellátás,
- fogorvosi alapellátás,
- védőnői ellátás,
- iskola orvosi ellátás,
- gyógyszertár.

Zalakomárban évtizedek óta két háziorvosi körzet működik. A háziorvosokhoz praxisonként átlagosan 1612 fő tartozik.²⁴ A 2017. évi betegforgalom nagysága az I. számú háziorvosi körzetben 13.879 fő volt, havi bontásban 1.156 fő/hónapot jelent, a II. számú háziorvosi körzetben 11.526 fő jelent meg, havi bontásban ez 960 fő/hónapot jelent.

Az egészségügyi ellátás fontos mutatójaként érdemes szót ejteni a közgyógyellátásra való jogosultságról. A szociálisan rászorult személyek részére- egészségi állapotuk megőrzéséhez és helyreállításához- az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzációjára szolgált, melyet Zalakomárban széles körben igénybe vesznek. Az ügyfélkört tekintve lényeges kiemelni, hogy a jogosultak főként gyermekek vagy idős emberek.

²⁴ 2020. évi felülvizsgálat: A háziorvosokhoz praxisonként átlagosan 1565 fő tartozik.

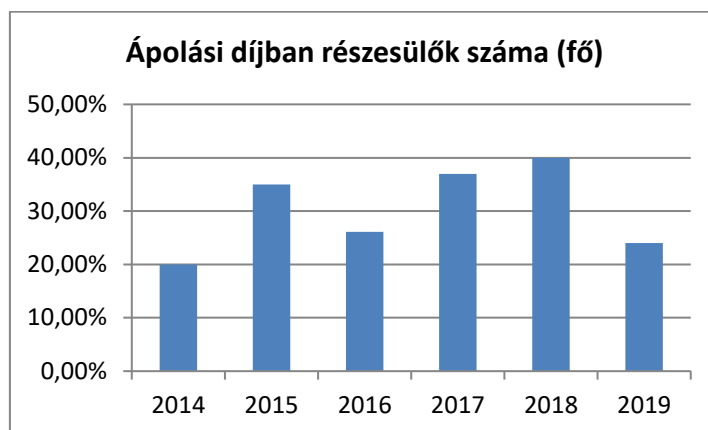
15. diagram²⁵

A szociális háló reformja egyébiránt a közgyógyellátást is érintette. Először (2013- ban) az alanyi és normatív jogon járó ellátás került a járási hivatalokhoz, majd 2015. március 1-től a méltányos alapon megállapítható közgyógyellátás jogintézménye szűnt meg. A továbbiakban-hasonlóan a lakhatási költséghez való esetleges hozzájáruláshoz- a Képviselő- testületek anyagi teherbírásától és szociális érzékenységétől függ a gyógyszer támogatás címén nyújtott települési támogatás lehetősége. Zalakomár Nagyközség Önkormányzata gyógyszer támogatást nem biztosít a szociálisan rászorultaknak²⁶, az eseti gyógyszerköltségekhez rendkívüli települési támogatás megállapításával járul hozzá az Önkormányzat.

Ugyancsak a lakosság egészségügyi illetve foglalkoztatottsági helyzetéhez kapcsolódó ellátási forma az ápolási díj. Az ápolási díjban részesülő személy kvázi munkaviszonnyal rendelkezik, ugyanakkor a szó szoros értelmében nem aktív tagja a társadalomnak. A tartósan gondozásra szoruló hozzátartozó személy otthoni ápolását látja el, mely időszakban pénzellátással rendelkezik.

²⁵ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

²⁶ 2020. évi felülvizsgálat: Zalakomár Nagyközség Önkormányzata 2020. január 1. napjától kezdődően települési gyógyszer támogatást biztosít a szociálisan rászorultaknak.

16. diagram²⁷

Az ápolási díj folyósítása a jogszabályváltozásoknak köszönhetően már a járási hivatalokhoz tartozik, az önkormányzat hatáskörében a méltányos alapon megállapítható ápolási díj lehetősége maradt. Zalakomár Nagyközség Önkormányzatának képviselő- testülete 2013. augusztus 31. napjával bezárólag azonban megszüntette az ellátási formát, mivel annak költsége 100%-an az önkormányzatot terheli. Az ellátotti körből emiatt kieső személyek 2013. augusztus 31. napját követően visszakerültek a munkaerő- piacra, így azóta foglalkozni kell velük.

A fogorvosi alapellátást egy fogorvos látja el.

Zalakomár településen két védőnői körzet működik. A körzeteket jelenleg egy védőnő látja el (szülési szabadság miatt), aki a házi orvosokkal és a nevelési- oktatási intézményekkel szoros együttműködésben végzi munkáját. Tevékenységével a település egészét lefedi, az érintett családok (anyák, várandósok, gyermekek) részére elérhetőek.

Az orvosi ügyelet Zalakaroson működik.

Az iskola orvosi feladatokat a II. számú házi orvosi körzet házi orvosa látja el.

A területi ellátásért felelős kórház a Kanizsai Dorottya Kórház, Nagykanizsán.

Iskola-egészségügyi feladatként a fogászati szűrés megoldott. Az iskolafogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz az ESZI – a korábbiakban már említett - két Idősek Klubján keresztül biztosítja. A feladatot négy fő szociális gondozó és ápoló látja el. Az ellátást meghatározott óradíj ellenében lehet igénybe venni. A gondozó ellátja többek között az ebéd házhozszállítását, gyógyszer kiváltását, az orvoshoz kísérést, a bevásárlást, személyi higiéne biztosítását, takarítást, mosást. Szükség, illetve igény esetén más ellátást is végez annak érdekében, hogy gondozott minél tovább otthonában maradhasson.

²⁷ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

Az egyes telephelyeken a preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújtanak az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez. A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket. A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit.

A népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosítottak.

A primer és szekunder prevenció tevékenységét leghatékonyabban a védőnői szolgálat és a háziorvosi ellátás biztosítja.

Önkormányzatunk a prevenció és szűrőprogramok szervezésében közreműködik. A programok az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták kialakítását célozzák a lakosság körében, főként a gyermekek, idősek, illetve a magas kockázatú célcsoportokra fókuszálva, együttműködve a Magyar Vöröskereszttel és az idősek klubjaival.²⁸

Az önkormányzat minden köznevelési intézményben és idősek klubjaiban megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

Az önkormányzati sporttevékenység magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek testkulturális, rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét. A köznevelési intézmény tornaterme megfelelően szolgálja a testnevelés és szabadidősport ügyét (edzések, kiegészítő foglalkozások), valamint az Egyetértés Sportegyesült 2 szakosztálya 2 sportágban várja az érdeklődőket.

A települési ellátórendszer elemei mindenki számára hozzáférhetők, egységes, egymásra épülő szolgáltatásokat nyújt folyamatos és megbízható módon. Az ellátórendszer hatásosságát és hatékonyságát eredményezi az is, hogy az egészségügyi, az oktatási- közművelődési-, sport- és a foglalkoztatási intézmények, szervezetek a szakmai programjuk megvalósítása során együttműködnek.

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

²⁸ 2020. évi felülvizsgálat: 2020-ban ebbe a munkába bekapcsolódott a Magyar Máltai Szeretetszolgálat is.

A közösségi élet szinterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek. Településünk kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik.

A település lakosságának egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha tevékenységeink során a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük.

2011 júliusában adták át a Zalakomári Művelődési Ház felújított, kiegészített épületét. Az „Integrált Közösségi, Szolgáltató Tér (IKSZT)” pályázat keretében megvalósult beruházással bővült a Művelődési Házban igénybe vehető termék száma, ezzel biztosítva, hogy minél több csoport szerveződhessen. A művelődési intézmény programjait a lakossági igényekre és a lakosság kezdeményezéseire tekintettel alakítják.

A helyi közéleti szerep növekedésének ösztönzésére a helyi média szolgál. A helyi önkormányzat lapja, a Komári Hírmondó kiadási költségeinek biztosításával, az újság eljut az állampolgárok, a települési vállalkozások, intézmények felé.

A helyi kötelező közzolgáltatási feladatok megszervezése, a humán szolgáltatások, a szociális és gyermekjóléti ellátások, a település üzemeltetési feladatai, a közterületek tisztántartása biztosított. A települési állampolgárok számára elérhetőek, megfelelő színvonalon működnek és minden jogos igényt kielégítenek. Az önkormányzat részben, mint intézményalapító és fenntartó, részben szolgáltatási szerződés útján gondoskodik róluk. Az egyes feladatok ellátása során együttműködik a helyi, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, a történelmi egyházakkal és egyéb szervezetekkel.

A közzolgáltatások esetében folyamatos cél az ellátás minőségének további javítása, a szolgáltatási biztonság megteremtése, illetve fenntartása, az érintett szolgáltatások megfizethetősége, egyben a közzolgáltatások fenntartása.

Az állampolgárok életminősége az élhető mindennap alapfeltételeit tartalmazza, ide tartoznak a fizikai környezettel kapcsolatos tényezők és az un. humán szolgáltatások a gyermekjóléti, a szociális, egészségügyi, óvodák, közművelődési, sport egyéb szabadidős tevékenységek. Alapvető cél az állampolgári elégedettség, a jó közérzet elérése, fenntartása.

Zalakaroson ingyenes jogsegély szolgálat működik.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A 2011. évi népszámláláson 439 fő vallotta magát roma nemzetiséghez tartozónak. A községben roma nemzetiségi önkormányzat ennek ellenére nem működik.

A magyarországi romák kétségkívül az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. A mintegy 6-700 ezres roma népesség négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken,

településrészekben. Lakáskörülményeik évtizedekre vannak a magyarországi átlagtól, oktatási és munkaerő-piaci esélyeik többször alacsonyabbak a nem romákénál, egészségügyi helyzetük katasztrofális. Tapasztalataink szerint körükben a rizikófaktorok közül a dohányzás, a magas vérnyomás, valamint táplálkozási problémák, és a prevenció hiánya egyértelműen az egészségi állapotot befolyásoló tényezőnek bizonyulnak. Tapasztalataink szerint a romák nagy része az ingyenes egészségügyi ellátást is sokkal ritkábban veszik igénybe.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A szegénység, az elszegényedés folyamatának felszínre kerülő problémái között a lakosság munkaerő-piaci helyzete, a munkanélküliségből eredő problémák, illetve a lakhatással összefüggő problémák, a hátralékok felhalmozódása a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése szerepel.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk alig csökken.	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, munkahelyteremtő beruházások letelepedésének elősegítése.
Pályakezdők munkavállalása akadályba ütközik.	Tréningek, szakmai napok tartása, gyakornoki program működtetése.
A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése. Életvezetési tanácsadás.
A lakossági adósságállomány újratermelődése.	Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. Öntevékenységre nevelés, lakhatási problémák megoldásainak feltárása. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése.
A településen az állampolgárok egészségügyi állapota megfelel az országos mutatóknak.	Egészségügyi szűrések népszerűsítése. Az egészségtudatos életmódra nevelés a felnőttek körében is; annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti.
A romákkal szembeni diszkrimináció megjelenése az országos médiák közvetítésével.	Helyi médiában „jó példák” megjelenítésének kezdeményezése. Roma értelmiség meghívása közösségi rendezvényre, előadások megtartása
A lakhatás biztonságát a komfort nélküli,	Önkormányzati bérlakás kialakítása.

leromlott állagú ingatlanok veszélyeztetik. A családok minimális jövedelméből nem lehetséges a házak felújítása.	
A romák ügyeivel foglalkozó önkormányzati dolgozók nem minden esetben ismerik a roma kultúrát, szokásokat.	Önkormányzati dolgozók ismeretnek bővítése
A mélyszegénységben élő lakosság egy részének nincs meg az általános iskolai végzettsége, így a munkaerő- piaci helyzetük rendkívül hátrányos.	Képzés szervezése, a képzés ideje alatt a résztvevők részére képzési hozzájárulás fizetése.
A mélyszegénységben élő családoknál problémát okoz a tisztálkodási lehetőség hiánya, gyakran nem megoldott a napi viselet rendszeres tisztítása.	Közösségi helyiség kialakítása, ahol biztosított a ruhaneműk mosása, szárítása, személyes tisztálkodás.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet fogalmának meghatározása nem egységes a gyermekvédelem területén. Az éves gyermekvédelmi rendszer működéséről szóló beszámoló adatait és tapasztalatait értékelve meghatározhatjuk a veszélyeztetettség okokat figyelve arra, hogy egy-egy gyermek, fiatal több szempontból is érintett lehet, a veszélyeztetettség tényezők halmozottan jelentkeznek.

A helyi gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalata szerint nem változott az a tendencia, hogy a veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó:

Szociális helyzet: A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalta magába.

A család szétesése: Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb oka, a válás a gyermek számára veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek.

A nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya: Az elhanyagolás is bántalmazás (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyanújelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is.

Súlyos betegség a családban: A betegség vonatkozhat szülőre, nagyszülőre és testvérre is. A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási

körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó, vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a normálistól eltérő élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”.

A család életmódja: A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapijaiban: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet.

A gyermek mentális állapota, személyiségzavara: A gyakorlatban is érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következetlenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, követelések hiánya a gyermek felé, vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak. Gyakran találkozunk az idegrendszeri betegségeik miatt rendszeresen gyógyszert fogyasztó kisgyermekkel.

Bántalmazás: Jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét (szexuális-, verbális bántalmazás nehezen felismerhető).

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)²⁹

A település lakosságának 52,5 %-a az aktív korcsoportba tartozik, a nyugdíjas korúak aránya 24,52 %, míg a gyermekek 23 %-ot képviselnek. A település teljes lakosságának száma a 2017-es évben 2990 fő, amelyből a 0-14 korú gyermekek száma 527. Az élve születések száma még mindig alacsonyabb, mint a halálozások száma, így megállapítható hogy a természetes szaporodási mutatónk, jelenleg még mínuszban van, mely folyamatot megállítani, a gyermekvállaláshoz szükséges kedvező feltételeket településünkön megteremteni a lakossággal közös cél kell, hogy legyen.

Fontos célkitűzése önkormányzatunknak az is, a fiatalokat a településünkön megtartsa, mely célkitűzést szem előtt tartva a helyi rövid, közép és hosszú távú stratégiáink fő szempontja ezen törekvés megvalósításának eszközeinek megteremtése.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A településen magas a roma lakosság száma, ezzel együtt a mélyszegénységben élő, illetve roma gyermekek száma is.

A magas létszámból adódóan négy szegregátum alakult ki. Jellemzően a kihalt házakat vásárolják meg egymás szomszédságában, ahová gyermekeikkel együtt költöznek.

Ezek a házak mára már nincsenek jó állapotban, a felújításukra, komfortosításukra szükség lenne.

²⁹ 2020. évi felülvizsgálat: A település lakosságának 52,2 %-a az aktív korcsoportba tartozik, a nyugdíjas korúak aránya 18,2 %, míg a gyermekek 24,4 %-ot képviselnek. A település teljes lakosságának száma a 2018-as évben 2952 fő, amelyből a 0-14 korú gyermekek száma 305. Az élve születések száma 2018-ig mindig alacsonyabb volt, mint a halálozások száma.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A helyi gyermekvédelmi ellátórendszer szolgáltatásokkal, támogatásokkal segíti, az arra rászoruló családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával, elérhetőségével. A helyi rendszer működtetésének fő feladata, célkitűzése, hogy a veszélyeztetettség kialakulását megelőzze.

A megelőző tevékenység a teljes szolgáltató rendszert átfogó: köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül valósul meg. Az egyes ágazatok megfelelő színvonalú együttműködésén alapul. Településünkön a gyermekvédelmi alapellátások működnek, mindenki számára biztosított az egyenlő hozzáférés, a gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet fogalmának meghatározása nem egységes a gyermekvédelem területén. A Gyvt. szerint a gyermek szüleinek alacsony iskolai végzettsége (legfeljebb nyolc általános a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelem benyújtása napján), a szülők alacsony foglalkoztatása (aktív korúak ellátásában való részesülés a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelem benyújtása napján) továbbá a gyermek elégtelen lakókörnyezete (szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban él) határozhatja meg a gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetét. Előbbi esetében a háromból legalább egy feltétel fennállása, utóbbi esetében pedig két feltétel együttes fennállása esetén adható ki a jegyzői határozat.

A hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzeten túlmenően a gyermekvédelmi rendszerben meghatározhatjuk a veszélyeztetettség okokat figyelve arra, hogy egy-egy gyermek, fiatal több szempontból is érintett lehet. A veszélyeztetettségi tényezők, akár halmozottan is jelentkeznek.

A veszélyeztetettség okai között elsődlegesen megállapítható, a rossz szociális helyzet.

A *szociális helyzetből* adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalja magába. A másik nagy veszély forrás a családok szétesése. Magyarországon a válások száma megközelítőleg 24-25 ezer, és a válások száma folyamatosan emelkedik. Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb okaként említett válás a gyermek számára nagy veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek, amely a gyermek fejlődése szempontjából, szakember beavatkozását igényli.

A következő probléma meghatározása, a szülő részéről a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya. Az *elhanyagolás* is, a bántalmazás egyik formája (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyermek viselkedésében megfigyelhető jelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is. A szülők egy része nagyobb gyermek esetében érdektelenséget mutat gyermeke tanulmányi előmenetele iránt is. Nem keresi fel az oktatási intézményt, nem biztosítja a gyermekének a szükséges felszerelést. Ezen esetek többségében 100-200 órás igazolatlan hiányzások sem ritkák. Sajnos a szülők nem támogatják az oktatási intézmények törekvéseit.

A *betegség*, mint veszélyeztetettségi tényező, amely lehet súlyos, vagy középsúlyos, mindenképp veszélyforrás, bármely családtag esetén. A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó, vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a megszokott normától való eltérés, a megváltozott élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”.

A család életmódját megfigyelve, lehet a megfelelő következtetések levonni. A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a *deviáns viselkedési formák jelenléte* a család hétköznapijaiban: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet.

A védelemben vett gyermekek családjáról általánosságban elmondható, hogy a szülők kis része rendelkezik munkahellyel, továbbá töredékük keres magának alkalmi munkát. Jellemzőbb az, hogy a könnyebb pénzszerzési lehetőségek felé orientálódnak. A településen több család (az idősebb korosztály példáját követi a fiatalabb korosztály) nem tanúsít jogkövető magatartást. Egyre több esetben van arra példa, hogy a fiatalok (általános iskolások) előre kitervelten, szervezeten követnek el bűncselekményeket. Egyre több esetben tapasztalható az is, hogy fiatalok (középiskolás) tanulók élettársi viszonyt létesítenek. Sajnos a szülők ezt általában elnézik, vagy akár támogatják. Egy ilyen döntésnek nagy gyakorisággal terhesség a következménye, amit az oktatási intézményből való kimaradás követ. Az anyagi nehézségek miatt a leendő apa is kilép az iskolából, hogy például alkalmi munkát találjon. A folyamat eredménye összegezve: egy felelőtlen gyermekvállalás, két képzettség és szakma nélküli fiatalok, nagyobb teher a családban jövedelemmel/keresettel rendelkezőkre. Elégtelen jövedelem esetén pedig gyakori a jogsértő magatartás tanúsítása.

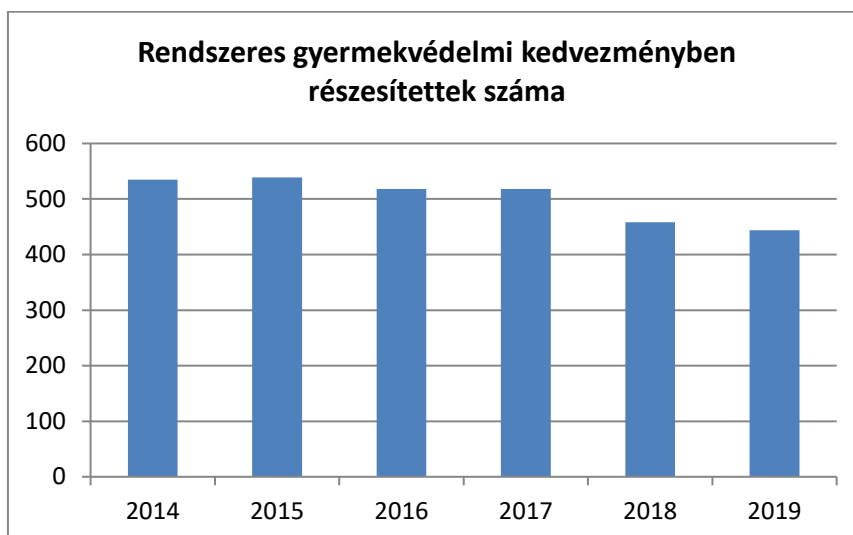
A gyermek *mentális állapota*, személyiségzavara is fontos veszélyforrásra figyelmeztető jel. Az utóbbi években érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következetlenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, következetes nevelés hiánya, vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak. Gyakran találkozunk az idegrendszeri betegségeik miatt rendszeresen gyógyszert fogyasztó kisgyermekkel.

A *gyermekbántalmazás* napjainkban sok esetben előforduló veszélyforrás. Jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét, a szexuális-, verbális bántalmazás nehezen felismerhető.

A gyermekek védelmét szolgálják a

- pénzügyi és természetbeni ellátások: a szociálisan rászorulókat által igénybe vehető pénzügyi, természetbeni és gyermekjóléti ellátásokat a szociális gondoskodás helyi szabályairól szóló 3/2015. (II. 25.) helyi önkormányzati rendelet tartalmazza.
- gyermekjóléti alapellátások: a Szolgálat szervezi, a jelzőrendszeren keresztül érkezett vagy az önként jelentkezett kliensek részére nyújt szolgáltatást, közreműködik a védelemben vétel előkészítésében, folyamatában, felülvizsgálatában.

Zalakarban a Gyvt. által nevesített gyermekeket érintő ellátások teljes körűen biztosítva vannak. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelem minden évben nagy számban érkezik a gyámhatósághoz.

17. diagram³⁰

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma az elmúlt öt évben csökkent ugyan, mégis, a 0-18 év közötti gyermekek több mint fele jogosult (0-18 év közötti gyermek 2017- ben: 760 fő, 2016- ben 725 fő, 2015- ben 750 fő). 2017-ben 211 család volt, ahol a családban az egy főre jutó jövedelem a nyugdíjminimum 135% -a, illetve 145 %-a (egyedülálló szülő, tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek illetve nagykorúvá vált gyermek esetén) alatt volt.

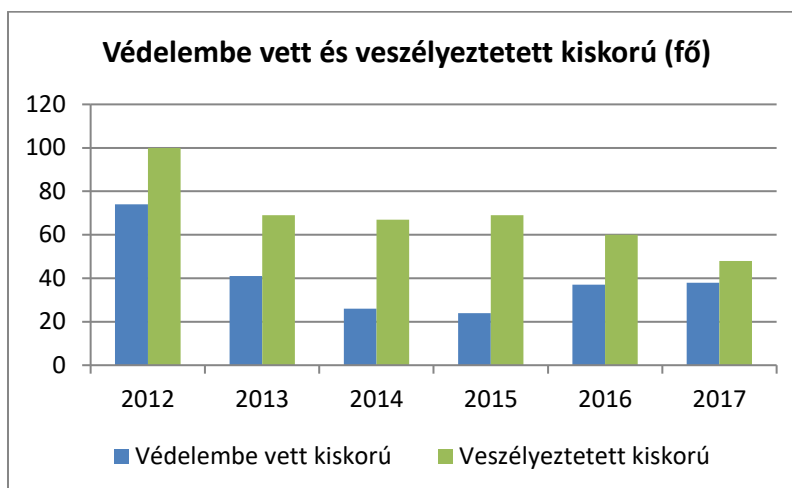
A gyermekeket érintő ingyenes vagy kedvezményes támogatások köre az elmúlt években kiszélesedett. A támogatások egy része a fent említett rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódik. A mélyszegénységben élő személy, családok a részükre megállapítható gyermekvédelmi ellátásokról tájékozottak, a jogosultági lehetőségeket ismerik. Zalakomárban nincs olyan mélyszegénységben élő család, amely ne lenne jogosult és ezáltal ne használhatná ki a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény adta lehetőségeket.

Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések száma 2012- ben kiugróan magas volt. Az esetek többsége kimerült a védelembé vétel elrendelésében, családjából való azonnali kiemelésére 2017-ben nem került sor.³¹ Időközben egyébként a gyámhatóságok hatásköre is megváltozott, 2013-tól a korábban jegyzői hatáskörben lévő feladatok átkerültek a járási hivatalok gyámhivatalaihoz.

³⁰ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma az elmúlt öt évben csökkent ugyan, mégis, a 0-18 év közötti gyermekek több mint fele jogosult (0-18 év közötti gyermek 2018- ban: 690 fő, 2017- ben: 760, 2016- ben 725 fő, 2015- ben 750 fő). 2019-ban 186 család volt, ahol a családban az egy főre jutó jövedelem a nyugdíjminimum 135% -a, illetve 145 %-a (egyedülálló szülő, tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek illetve nagykorúvá vált gyermek esetén) alatt volt.

³¹ 2020. évi felülvizsgálat: Kiskorú gyermek családjából való azonnali kiemelésére 2019-ben nem került sor.

18. diagram³²

Az évek során szoros együttműködés alakult ki a Szolgálat, melynek munkatársai nagy segítséget jelentenek a gyermekvédelemben.

A szolgáltatást a Zalakomári Közös Önkormányzati Hivatal helyiségében lévő területi irodában lehet igénybe venni. Az adminisztratív feladatok ellátáshoz egy helyiség biztosított, mely az épület földszinti részén helyezkedik el. A hivatal más irodáitól a szeparáltság biztosított, az épületrész külön akadálymentes bejárattal rendelkezik.

A családsegítést és a gyermekjóléti szolgáltatás tevékenységét 3 dolgozó látja el. A családsegítés ügyfélfogadási időben áll rendelkezésre.

A gyermekek veszélyeztetettségét, egyéb külső hatásokon túl, a családjuk anyagi helyzetét figyelembe véve is vizsgálhatjuk.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

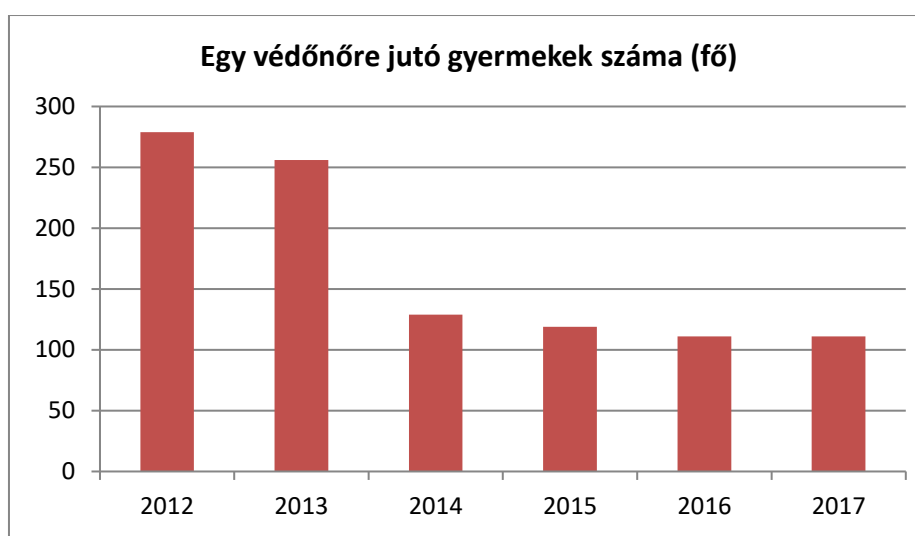
A gyermekvédelem középpontjában meghatározó szerepet betöltő jelzőrendszer áll. A gyermekjóléti szolgálat kiemelt feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, melyet a prevenciós munka első számú eszközének tekintünk. A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. A jelzőrendszer tagjainak együttműködése az esetek és a problémák mentén történik. A veszélyeztetettségre vonatkozó

³² 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

összes jelzések száma 2017. évben 54 volt. ³³Ebből 30 jelzés általános és középiskolából érkezett. Az általános iskolákból érkező esetjelzés zöme iskolai magatartási probléma, a középiskolai jelzéseké pedig igazolatlan hiányzás.

A települési jelzőrendszer összetétele sokszínű, minden olyan intézmény, hatóság, részt vesz benne, akik szakmai munkájuk során kapcsolatban állnak a gyermekekkel. Együttműködnek, egymást kölcsönösen tájékoztatják.

Zalacomár településen két védőnői körzet működik, mindkét körzet ellátott (az egyik jelenleg helyettesítéssel). A védőnő a házi orvosokkal és a nevelési- oktatási intézményekkel szoros együttműködésben végzi munkáját. Tevékenységével a település egészét lefedi, az érintett családok (anyák, várandósok, gyermekek) részére elérhetőek.

19. diagram^{34 35}

Házi gyermekorvosi praxis Zalacomárban nem működik, a gyermekeket a két felnőtt házi orvosi körzetben látják el. A gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés a Kanizsai Dorottya Kórházban megoldott, Nagykanizsán.

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. Az óvodában és az általános iskolában zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki.

A közoktatási intézményekben a tanórán kívüli tevékenységek jelentős része az egészség megőrzését, a betegségek megelőzését célozta. Pl.: Egészség nap, Takarítás világnapja, Víz világnapja, Föld napja, gyümölcsnapok, Gyereknapi.

³³ 2020. évi felülvizsgálat: A veszélyeztetettségére vonatkozó összes jelzések száma 2019. évben 66 volt. Ebből 37 jelzés általános és középiskolából érkezett.

³⁴ 0-6 éves korosztályt alapul véve.

³⁵ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

A védőnő családlátogatásai során a várandós kismamák, gyermekes anyukák hozzá fordulnak problémáikkal. Nagyon sokszor elég egy megerősítő beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak. Az iskoláskorúaknál érzékszervi méréseket és egészségügyi ismeretterjesztést végez.

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő óvodás és általános iskolás gyermek térítésmentesen jutnak étkezéshez. Az óvodában és iskolában havonta átlagosan 400 gyerek étkezik.³⁶ Étkezési kedvezményben (normatív és önkormányzati) minden óvodás korú gyermek, és az általános iskolások 99%-a részesül. Valamennyi szociálisan rászoruló és normatív támogatásra jogosult gyermekétkezési lehetősége biztosított.

A szünidei gyermek-étkeztetés 2015-től ismételten működik a településen, azonban meglehetősen alacsony igénybevétellel.

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma³⁷

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2014	182	262	1	n.a.	82	nem releváns
2015	126	292	0	n.a.	81	nem releváns
2016	107	262	3	n.a.	nem releváns	51
2017	122	246	0	n.a.	nem releváns	7
2018	111	280	4	n.a.	nem releváns	0
2019	104	264	16	n.a.	nem releváns	225

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

³⁶ 2020. évi felülvizsgálat: Az óvodában és iskolában havonta átlagosan 350 gyerek étkezett 2019-ben.

³⁷ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

Ha a táblázat adatait összevetjük az óvodát és az iskolát taglaló táblázat adataival (összes gyermeklétszám), szembetűnő, hogy a nevelési- oktatási intézményeinkbe járó gyermekek többsége bizony szociálisan rászorult családból érkezik.

2017. évben a közoktatási intézményi feladatok mindegyike ellátott volt a település saját fenntartású vagy állami fenntartásba került intézményeiben: egy óvoda és egy általános iskola biztosítja a gyermekek nevelését- oktatását³⁸.

A településen megoldott az óvodáskorú és az általános iskoláskorú gyermekek elhelyezése. A napközi igénybevételét az általános iskola biztosítja.

A településen bölcsőde és családi napközi jelenleg nem működik. Megfelelve azonban a Gyvt. 94. § (3a) bekezdésének, - mely szerint, ha a bölcsődei ellátásra az adott településen legalább öt gyermek tekintetében igény jelentkezik, vagy a település 3 év alatti lakosainak száma meghaladja a 40 főt, a települési önkormányzat köteles gondoskodni a gyermekek bölcsődei ellátásáról -, 2019. január 1. napjától kezdődően feladat-ellátási szerződést kötöttünk Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzatával.

Az Önkormányzattal szemben a szolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók nyilvántartása a szülő által önkéntesen benyújtott nyilatkozat alapján történik, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésével egyidejűleg.

A HHH gyermekek közül 2018. október 1-én 337 gyermek hátrányos, 78 gyermek halmozottan hátrányos helyzetű volt³⁹.

Nevelési intézmények szerinti megoszlás:

- óvoda: 43 gyermek hátrányos, 5 halmozottan hátrányos helyzetű;
- általános iskola: 288 gyermek hátrányos, 73 halmozottan hátrányos helyzetű;
- középiskola: 6 gyermek hátrányos, 0 halmozottan hátrányos helyzetű.

³⁸ 2020. évi felülvizsgálat: A helyzet továbbra is változatlan, közoktatási intézményi feladatok mindegyike ellátott volt 2019-ben is.

³⁹ 2020. évi felülvizsgálat: A HHH gyermekek közül 2019. december 31-én 382 gyermek hátrányos, 37 gyermek halmozottan hátrányos helyzetű volt.

Nevelési intézmények szerinti megoszlás:

- óvoda: 31 gyermek hátrányos, 3 halmozottan hátrányos helyzetű;
- általános iskola: 297 gyermek hátrányos, 32 halmozottan hátrányos helyzetű;
- középiskola: 37 gyermek hátrányos, 2 halmozottan hátrányos helyzetű.

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében szerveztük meg.

A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók, gyermekek oktatását minden köznevelési intézmény vállalja, az óvodába utazó gyógypedagógus látta el egyéni fejlesztési terv alapján.

A település óvodájába jelenleg összesen 15 SNI-s gyermek jár, mely szám évről évre stagnál⁴⁰.

Az óvodapedagógusok felkészültek, folyamatosan képzéseken vesznek részt. Az óvoda infrastruktúrája magas szintű ellátást biztosít, és ennek előnyeit a HH/HHH gyermekek is élvezik.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai⁴¹

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2014	141	6	150	1	141	0
2015	127	6	150	1	127	0
2016	111	5	125	1	111	0
2017	121	5	125	1	121	0
2018	109	5	125	1	109	0
2019	104	4	100	1	104	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Az óvoda igénybe veszi a Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat segítségét is. Logopédiai ellátásban jelenleg 27 gyermek részesül, akikkel három utazó logopédus foglalkozik⁴².

Az intézmény óvodapedagógusai közül fejlesztő óvodapedagógus végzettséggel két fő rendelkezik; továbbá egy utazó gyógypedagógus és két fő utazó prevencióss fejlesztő pedagógus segíti az arra rászorult gyermekek fejlődését⁴³

⁴⁰ 2020. évi felülvizsgálat: 2019/2020-as nevelési évben összesen 6 SNI-s gyermek járt az óvodába.

⁴¹ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

⁴² 2020. évi felülvizsgálat: Logopédiai ellátásban jelenleg 33 gyermek részesül, akikkel öt utazó logopédus foglalkozik.

4.4.1. számú táblázat – Óvodai nevelés adatai⁴⁴

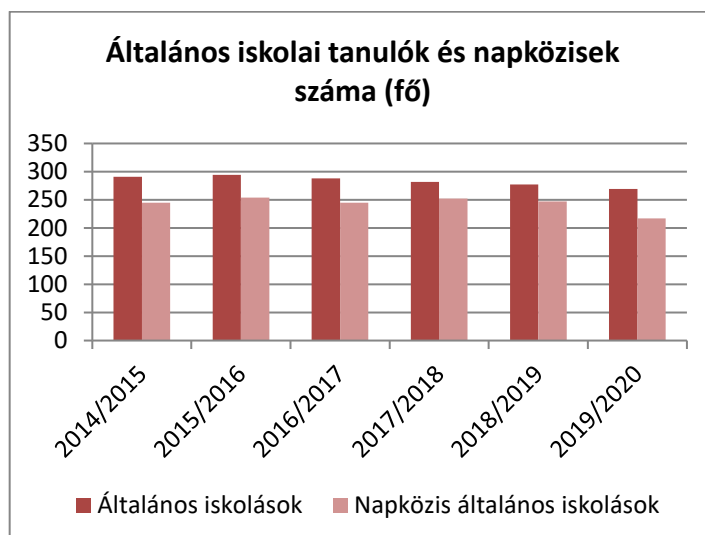
ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
	Az óvoda telephelyeinek száma	1
Hány településről járnak be a gyermekek	1	n.a.
Óvodai férőhelyek száma	100	n.a.
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	4	n.a.
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:45-16:45	n.a.
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	2019/2020- ban nincs	n.a.
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	8	1
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	7	n.a.
Gyógypedagógusok létszáma	0	n.a.
Dajka/gondozónő	4	n.a.
Kisegítő személyzet	3	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A Zalakomári Általános Iskola 2013. január 1. napjával állami fenntartásba került. Ettől függetlenül nagyon fontosnak tartjuk, hogy az ott tanuló diákokról, szociális helyzetükről, előmenetelükről rendelkezünk adatokkal.

⁴³ 2020. évi felülvizsgálat: A 2019/2020-as nevelési évben az intézmény óvodapedagógusai közül fejlesztő óvodapedagógus végzettséggel két fő rendelkezik; továbbá 2 fő pedagógiai asszisztens segíti a munkát.

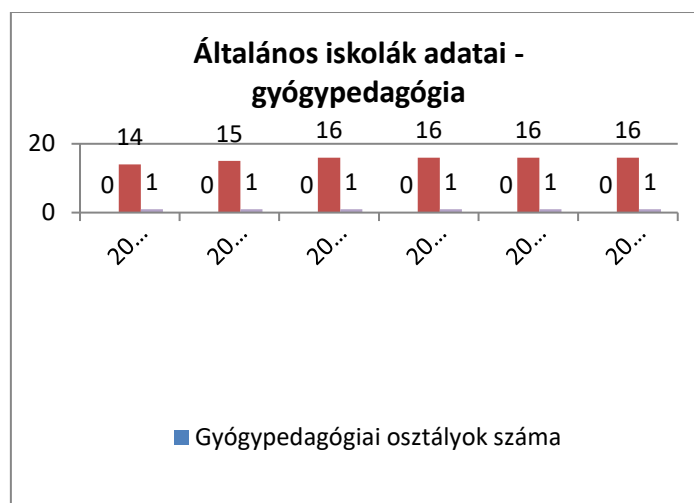
⁴⁴ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai a 2019/2020-as nevelési évre vonatkoznak.

20. diagram⁴⁵

Az általános iskola nyolc évfolyamon összesen 16 osztállyal működik (1-4. évfolyam 8 osztály, 5-8. évfolyam 8 osztály). Az iskolában egy fő gyógypedagógus és három fő fejlesztőpedagógus támogatja a tanulókat (1 fő gyógypedagógus jelenleg betöltetlen álláshely)⁴⁶.

Az általános iskolákban tanuló hátrányos helyzetű gyermekek száma 149 fő, a halmozottan hátrányos helyzetűek száma 68 fő⁴⁷.

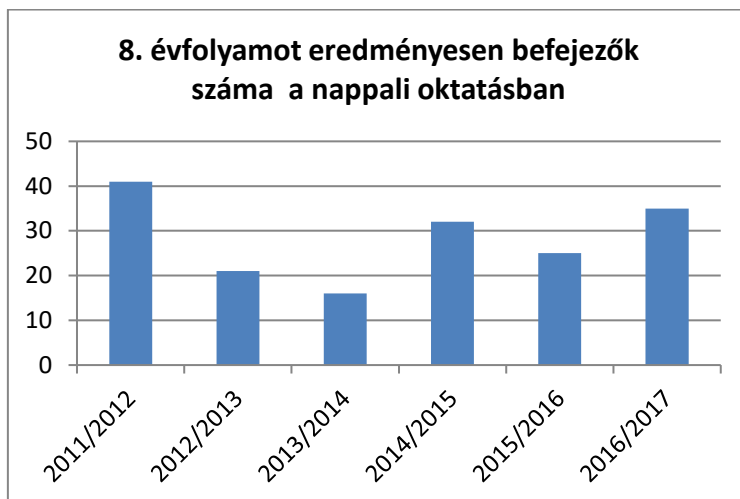
⁴⁵ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

⁴⁶ 2020. évi felülvizsgálat: A 2019/2020-as tanévben két fő gyógypedagógus és négy fő fejlesztőpedagógus támogatja a tanulókat.

⁴⁷ 2020. évi felülvizsgálat: A 2019/2020-as tanévben az általános iskolákban tanuló hátrányos helyzetű gyermekek száma 297 fő, a halmozottan hátrányos helyzetűek száma 32 fő.

21. diagram⁴⁸

A lemorzsolódási mutató jónak mondható, hiszen az aktuális osztályokból minden tanuló eredményesen befejezte a 8 osztályt.

22. diagram⁴⁹

A pedagógusok képzettsége, és innovációs készsége megfelelő, a kompetenciafejlesztés, egyéni differenciálás terén.

A segítő szakmák jelenléte a gyermekvédelmi munka eredményességét erősíti az intézményekben. Mindkét települési intézményben vannak sajátos nevelési igényű gyerekek. Az általános iskola integráltan nevelt tanulóinak gyógypedagógiai rehabilitációja a nagykanizsai Szivárvány Egységes Módszertani Intézmény által biztosított.

Prevenációs céllal, és a feltárt esetek enyhítésére működnek a köznevelési és gyermekjóléti intézményekben a segítő szakemberek: védőnő, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, gyermekvédelmi felelős.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök fontos feladatot látnak el a köznevelési intézményekben a veszélyeztető körülmények feltárása, ezek megszüntetése, kialakulásuk megelőzése területén éppúgy, mint a drogprevenációt, egészségnevelést illetően.

A 2017. évi Országos kompetenciamérések a 6. és 8. évfolyamos tanulók teljes körében mérték a matematikai eszköztudást és a szövegértési képességeket. Az eredmények azt mutatják, hogy a település oktatási intézményébe járó tanulók teljesítménye az országos átlagtól nem különbözik. Területenként (osztály, mérési terület) vannak az országos átlagtól

⁴⁸ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

⁴⁹ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

jobb illetve rosszabb eredményeik. Azonban, ha a családi háttérindexet is figyelembe vesszük, az intézményi eredmények magasabbak a várhatónál.

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

Az Önkormányzat hozzájárul a gyermekekkel kapcsolatos költségekhez, illetve a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, más ellátások ún. alanyi jogon járnak a gyermekek részére.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Problémát jelent a gyermekek iskolaidőn kívüli szabadidejének hasznos eltöltése és a késő esti csellengés	Gyermekrendezvények megszervezése. Nyári tábor működtetése, klubok létrehozása, sportolási lehetőségek megteremtése. Közbiztonság javítása, a gyermekkel kapcsolatos problémákra fókuszálva.
Kevés a gyermekek időtöltésére alkalmas települési terek száma. A meglévő önkormányzati feladatellátást biztosító intézmények épületei néhány esetben korszerűsítésre szorulnak.	Játszóter, park kialakítása. Épületek energetikai korszerűsítése a jövő nemzedéke érdekében.
Az óvoda és iskola szünidők időtartama alatt nem biztosított a rendszeres meleg ételhez jutás.	Szünidei gyermekétkeztetés megszervezése.
A fiatalok gyakran felkészületlenek az anyagságra. Sok esetben már a tanköteles kor elérése előtt felhagynak az iskolai kötelezettségeikkel, mely sokszor egyéb életvezetési devianciát szül.	Felvilágosító előadások megtartása, programok szervezése.
Az iskolai időn túlmenően sokan nem foglalkoznak a tananyaggal, kompetencia hiányában a szülők nem nyújtanak kellő és megfelelő segítséget.	Tanoda megszervezése, működtetése, iskola időn kívüli oktatás megszervezése.
A hátrányos helyzetű gyermekek sokszor nem férnek hozzá a művészeti vagy sport jellegű tehetség-gondozó programokhoz.	Tehetség-gondozó program működtetése.
A gyermekek körében jellemző a mozgásszegény életmód és az elhízás. Ezek,	Egészséges életmódra nevelő programok, tevékenységek megszervezése.

a már gyermekkorban kialakult problémák nagy eséllyel okoznak komoly megbetegedéseket felnőtt korukra.	Sportesemények megszervezése, az egészséges életmód- és az egészséges táplálkozás népszerűsítése. Mentálhigiénés szakember alkalmazása mind az óvodában, mint az általános iskolában.
A gyermekek körében nem elégséges a gyermekek természet- és környezetvédelemmel kapcsolatos tájékozottsága.	Környezetvédelemre nevelő programok, tevékenységek megszervezése. Fásítás, a település élhetőbbé tétele.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

2011. március 7-én az Európai Unió tagországainak szociális ügyekkel foglalkozó miniszterei Brüsszelben megerősítették az EU politikai elkötelezettségét a nemek közti egyenlőség iránt. A tagállamok, közöttük Magyarországon tudják, tapasztalják, hogy a nemek közti egyenlőség fontos gazdasági tényező. A nők és férfiak közötti egyenlőség a közösségi jog egyik alapelve. Az Európai Uniónak (EU) a nemek közötti egyenlőség terén kitűzött céljai között van az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód megteremtése a férfiak és nők számára, valamint a nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés minden formájának eltörlése. Az EU kétágú megközelítést fogadott el e téren, amely az egyedi intézkedéseket a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésével kombinálja. A téma erős nemzetközi dimenzióval is rendelkezik a szegénység elleni küzdelem, az oktatáshoz és egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés, a gazdaságban és a döntéshozatali folyamatokban való részvétel, valamint a nők jogai és az emberi jogok tekintetében.

Az egységes humánerőforrás nem különbözteti meg a női és a férfi munkavállalókat, hanem felismeri, hogy nemtől függetlenül csak a munkavállaló, mint a gazdaság motorja fontos és nem pedig az, hogy melyik nemhez tartozik. Az esélyegyenlőség megvalósítása tehát egy fontos tényezője a gazdasági növekedésnek.

Magyarországon a nők és a férfiak közötti esélyegyenlőségi politikának nincsen nagy hagyománya, általában családpolitikai és gyermekjóléti kérdésekkel szokták összekapcsolni. A nemek közötti egyenlőség tekintetében a jogi szabályozás megfelel az EU-konformnak, a jogérvényesítés terén azonban tapasztalható problémák. Magyarországon a nők helyzete hasonló a közösség tagállamainak női lakosaiéhoz, de az eltérő történelmi fejlődés miatt több területen is, különösen a munkaerő-piaci helyzetüket tekintve, különböznek attól. A köztudatban az él, hogy a nők csak az emancipáció kezdete óta dolgoznak, azonban a nők „többet dolgoznak”, mint a férfiak, de ez a munka mondhatni” láthatatlan munka” ez az évtizedek során természetessé vált. A nők a történelem folyamán mindig az élet több területén is helyt álltak, dolgoztak, nevelték a gyerekeket, főztek, mostak, így egy sor munka aránytalanul nagy része hárult rájuk, és a munkahelyükön is elvégezték munkájukat.

Az Önkormányzat és annak intézményei a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkeznek a gender szempontok és problémák tekintetében.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Magyarországon a 15-64 éves népességnek az 51%-a nő, tehát a magyar aktív népesség több mint a felét teszik ki a nők. Viszont, ha megvizsgáljuk ugyanennek a csoportnak a foglalkoztatottsági szintjét, akkor láthatjuk, hogy csak 45%-a nő. A foglalkoztatottaknak kevesebb, mint a fele a női munkaerő.

A demográfiai és közszolgáltatási adatok vizsgálatából az alábbi összefüggések állapíthatók meg⁵⁰:

- a település összlakosságának 51 %-a nő (1531 fő);
- a női lakosok több mint fele 19-65 éves, tehát aktív korú (886 fő);
- aktív korúak ellátásában részesülők aránya: 41 %;
- közfoglalkoztatásban résztvevő nők aránya: 40 % (az önkormányzatnál foglalkoztatva, 2016- ban)
- ápolási díjban részesülők aránya 73 %;
- a nyugdíjas nők száma 450 fő.

A népesség nemek szerinti megoszlása a népességen belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak. Az állandó népességen belül a nők aránya a vizsgált időszakban mindvégig 45-55 % maradt, majd az idősebb korosztály esetében (65 év felett) 62,5%-ra nőtt⁵¹.

Településünkön a munkanélküliek aránya és száma az alábbiak szerint alakult:

- 2016- ban a regisztrált álláskeresők száma 232 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 12,3 %-a⁵².

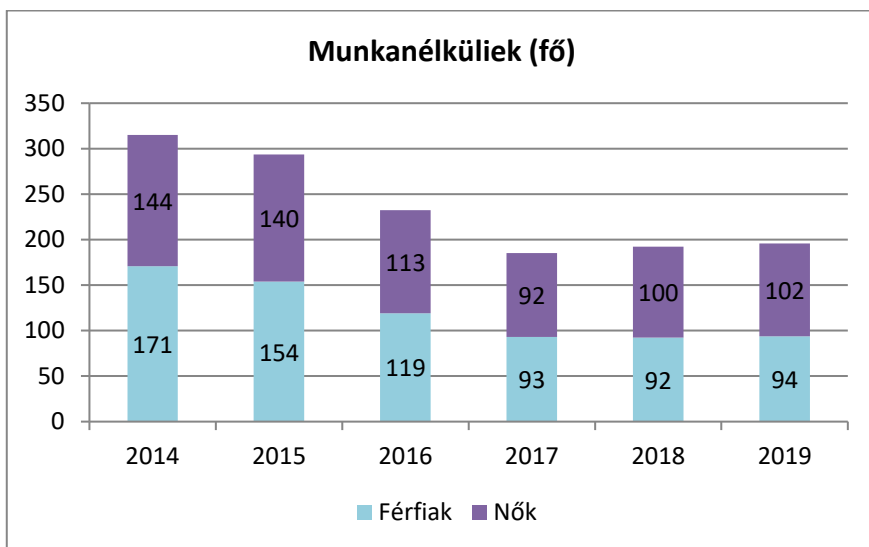
A munkanélküli nők és férfiak számában számottevő változás nem volt az elmúlt években. Az arányokból kiolvasható, hogy a településen a munkanélküli nők kisebb kört képviselnek- bár nem sokkal-, mint a férfiak.

⁵⁰ 2020. évi felülvizsgálat:

- a település összlakosságának 51 %-a nő (1511 fő);
- a női lakosok több mint fele 18-59 éves, tehát aktív korú (763fő);
- aktív korúak ellátásában részesülők aránya: 41 %;
- közfoglalkoztatásban résztvevő nők aránya: 53 % (az önkormányzatnál foglalkoztatva, 2019- ben)
- ápolási díjban részesülők aránya 73 %;
- a nyugdíjas nők száma 450 fő.

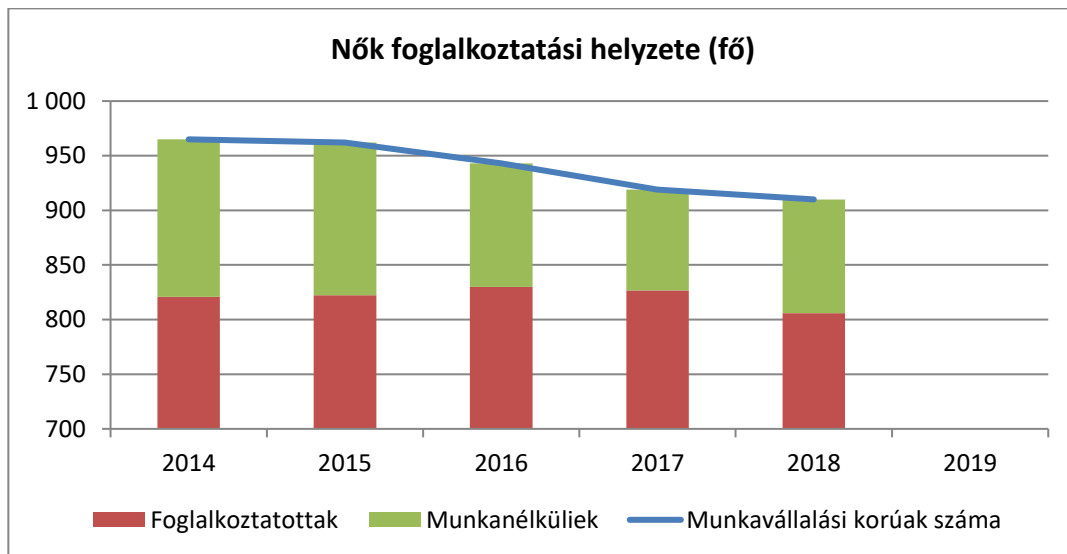
⁵¹ 2020. évi felülvizsgálat: Az állandó népességen belül a nők aránya a vizsgált időszakban mindvégig 45-55 % maradt, majd az idősebb korosztály esetében (65 év felett) 63,9%-ra nőtt.

⁵² 2020. évi felülvizsgálat: 2019- ben a regisztrált álláskeresők száma 196 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 10,69 %-a.

23. diagram⁵³

A fentiekkel együtt azonban a foglalkoztatott nők száma is kisebb, mint az állással rendelkező férfiaké. Ez alapvetően betudható annak a ténynek, hogy az aktív korú lakosság nagyobb részét a férfiak teszik ki. A 2017- ben foglalkoztatott nők számáról nem rendelkezünk adattal.

24. diagram⁵⁴

Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

⁵³ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

⁵⁴ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2017-et követő év(ek) adataival.

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

Településünkön a munkanélküliek foglalkoztatását, jelenleg a közmunka program keretén belül oldja meg. Ez idáig településünkön még nem érhető el a foglalkozást segítő képzési programok. A munkaerő-piacon való elhelyezkedés lehetőségei nehezebb azok számára, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek.

A gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára fontos cél. A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség. A hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén, mint a bérkülönbségek, a munkakör betöltéshez alkalmasság esetén is a munkáltató nem a női munkaerőt alkalmazza elsődlegesen. Az azonos munkáért járó eltérő bérezés, vagy az előmeneteli lehetőségek beszűkülése a jellemző. A közigazgatásban e problémaforrás, a közalkalmazottak és köztisztviselők esetén nem ilyen erőteljesen megfigyelhető jelenség. Önkormányzatunk, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is tudja biztosítani az esélyegyenlőséget.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

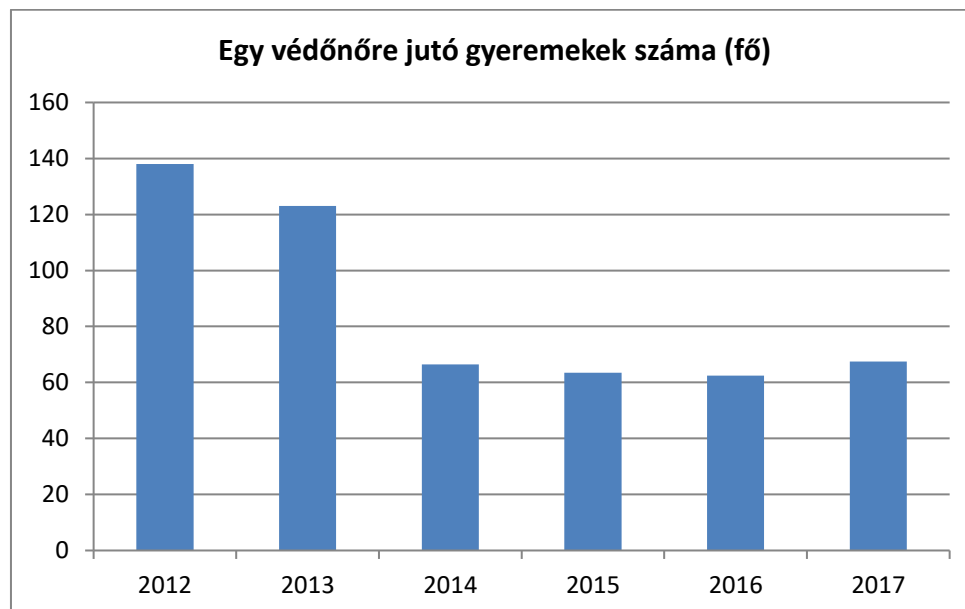
A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. Zalakomárban bölcsőde nem működik, a legközelebbi ilyen jellegű intézmény Zalakaroson található, a településtől 5 km-re. Megfelelve azonban a Gyvt. 94. § (3a) bekezdésének, - mely szerint, ha a bölcsődei ellátásra az adott településen legalább öt gyermek tekintetében igény jelentkezik, vagy a település 3 év alatti lakosainak száma meghaladja a 40 főt, a települési önkormányzat köteles gondoskodni a gyermekek bölcsődei ellátásáról -, 2019. január 1. napjától kezdődően feladat-ellátási szerződést kötöttünk Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzatával.

Fontosnak tartjuk kiemelni, hogy Zalakomár Nagyközség Önkormányzata aktív szerepet kíván vállalni a kisgyermekes kollégák munkahelyre való visszatérésének segítésében. Ennek jegyében előbb 2018 februárjától, majd 2018 októberétől térhetett vissza részmunkaidőben 1-1 kolléganő (4 illetve 6 órás munkarendben) a Zalakomári Közös Önkormányzati Hivatalhoz.

Az óvoda férőhelyek száma a kisgyermekes óvodába járást kielégíti, a jelenlegi kihasználtság 97 %-os.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak.

25. diagram^{55 56}

A településen jelenleg – az egyik védőnő szülési szabadsága miatt- egy fő látja el a védőnői körzeteket.

A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova

⁵⁵ 0-3 éves korosztályt alapul véve.

⁵⁶ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

fordulhatnak segítségért. 2017- ben egy esetben került sor családon belüli erőszak miatt rendőri intézkedésre⁵⁷.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A rendszerváltás éveiben, egyre több igény merült fel, gazdasági okok és családi konfliktusok miatt, hajléktalanná vált anyák és gyermekeik, együttes elhelyezésére.

A családok átmeneti otthona a gyermekvédelmi alapellátások rendszerébe tartozik. Fő profiljuk az anyaotthoni elhelyezés. Az 1997. évi XXXI. törvény kimondja, hogy „Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és emiatt el kellene választani a gyermeket a szülőjétől”

Az Anyaotthonok elsődleges feladata a prevenció, a gyermek állami gondozásba vételének megakadályozása.

A szolgáltatások közvetítése a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatának feladata.

A családok átmeneti elhelyezése a településen nem megoldott, erre lehetőséget a Nagykanizsán elérhető Magyar Vöröskereszt Családok Átmeneti Otthona biztosít.

2017- ben 2 gyermek esetében került sor ideiglenes hatályú elhelyezésre, melyet nevelésbe vétel követett⁵⁸.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Önkormányzat példamutatással hívja fel a figyelmet a nők társadalmi szerepvállalásának erősítésére. Az önkormányzati képviselőtestületben a polgármester és az 5 képviselő között mindösszesen két nő foglal helyet⁵⁹, azonban az önkormányzati hivatal és intézményei, többségében női alkalmazottakat foglalkoztatnak.

Megállapítható, hogy településünkön nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a

⁵⁷ 2020. évi felülvizsgálat: 2019- ben családon belüli erőszak miatt rendőri intézkedésre nem került sor.

⁵⁸ 2020. évi felülvizsgálat: 2019- ben ideiglenes hatályú elhelyezésre nem került sor.

⁵⁹ 2020. évi felülvizsgálat: A 2019. évi helyi önkormányzati választásokat követően mindösszesen egy nő foglal helyet a Képviselő- testületben.

munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák.

A munkanélküliség aránya körükben ugyan nem magasabb, mégis össztársadalmi problémát jelent, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Szakmai tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az Önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is.

A 2012-ben kialakításra került egy korszerű játszótér, így megfelelő tér áll a kisgyermekes szülők rendelkezésére a szabadidő eltöltésére. Helyi civil szerveződésként a Művelődési Ház kínál a baba-mama klubot, ahol a kismamák együttesen egymást segítve tartanak közös programokat, közös délutáni sétákat, a kisgyermekkel együtt⁶⁰.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gender szempontok és problémák tekintetében, a legtöbb önkormányzat és intézmény, mint a mi önkormányzatunk sem rendelkezik hitelt érdemlő adattal, és e területen szakértelemmel is bíró munkatárssal. Az önkormányzat tevékenysége szempontjából releváns területeken és témakörökben szükségesek a nők és férfiak közötti egyenlőség vizsgálatához az adatok és információk összegyűjtése.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magas. A CSED-ről, GYED-ről/GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát. A gyermeket egyedül nevelő édesanya tekintetében magasabb az elszegényedés kockázata.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét. Gyermekek nappali felügyeletének megoldása önkéntesek bevonásával.
A kisgyermekes anyák gyakran érzik magányosnak magukat, kapcsolattartási lehetőségeik a gyermek mellett viszonylag szűkek, szinte csak a családra korlátozódnak.	Klubok létrehozása, családi napok szervezése, férőhelyek kialakítása/ gyermekfelügyelet működtetése. Gyermekek nappali felügyeletének megoldása önkéntesek bevonásával.

⁶⁰ 2020. évi felülvizsgálat: 2019-től az Önkormányzat finanszírozásával működik kétheti rendszerességgel Kerekítő foglalkozás, ahol szakember vezetésével négy hónapostól három éves korig várják a kisgyermeket szüleikkel mondókázásra, hűcögtetésre, ölbeli játékokra.

<p>A mélyszegénységben élő családokban gyakori a korai vagy éppen sokadik, ugyanakkor felelőtlen gyermekvállalás. A fiatal szülők sok esetben teljesen felkészületlenek a gyermek érkezését illetően. A szülők gyakran nincsenek tisztában az újszülött és kisdédgondozás iránymutatásaival, mellyel alapvetően befolyásolják gyermekük jövőjét. A tapasztalat szerint a mélyszegénységben élő nők elhanyagolják a rendszeres szűrővizsgálatokat.</p>	<p>Védőnő, konduktor, fejlesztő szakember bevonásával információ átadása a várandósság előtt álló családoknak, a várandós valamint a kisdedet nevelő anyáknak. Családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás megszervezése. Szűrővizsgálatok megszervezése, lehetőség szerint a településen helyben megoldva.</p>
---	--

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Az esélyegyenlőségi szempontok fejlesztését az EU közösségi politikában elsődlegesen gazdasági és foglalkoztatáspolitikai szempontok szem előtt tartásával kerültek megfogalmazásra. Fokozatosan teret nyert az a felismerés, hogy az esélyegyenlőség elvének e téren történő biztosítása, már önmagában nem képes a már kialakult társadalmi egyenlőtlenségeket felszámolni. Ezen társadalmi egyenlőtlenségek negatívan befolyásolják az országok gazdasági teljesítményét és versenyképességét. Az emberi jogi érvényesülésével, párhuzamosan teret engedett, és az esélyegyenlőségi szempontok fokozatosan a középpontba kerültek, velük együtt az életkor alapú diszkrimináció is. Az élet számos területén éri hátrányos megkülönböztetés az időskorúakat hazánkban. Legjelentősebb az idősök foglalkoztatásával kapcsolatos diszkriminációja, amely súlyos következményekkel jár, különösen a nők esetében. Gyakori még a szociális ellátások, az egészségügyi szolgáltatások területén elszenvedett diszkrimináció. Magyarországon több törvény is tiltja, mint a 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) és a munka törvénykönyve az életkor alapú diszkriminációt, az idősebb korosztály már 45–50 éves kortól nagyobb mértékben kiszolgáltatott a foglalkoztatásbeli diszkriminációnak.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házasok, és növekszik az özvegyek aránya.

A 65 év feletti lakosság száma évről- évre csökken ugyan, mégis nagy figyelmet kell szentelni a velük való törődésnek.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

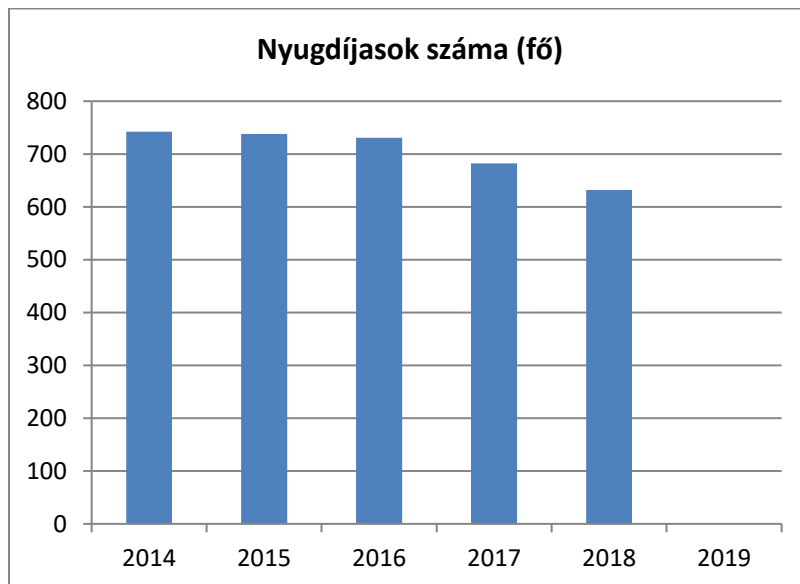
- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,

– nők hosszabb élettartama („feminization of ageing”).

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesegek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély, a munkaerő-piacon nincs, kivétel, ha speciális tudással rendelkezik.

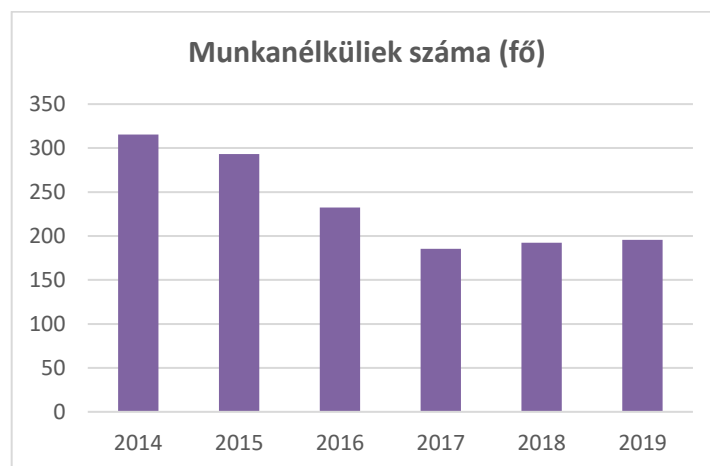
26. diagram⁶¹

A nyugdíjasok számának csökkenése arányban áll a lakosságot alkotó idősek számának csökkenésével.

A munkanélküliek korcsoportos megoszlásából is egyértelműen megállapítható, hogy az összes munkanélküliekből az 55 év feletti 17 % -ot tesznek ki⁶².

⁶¹ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

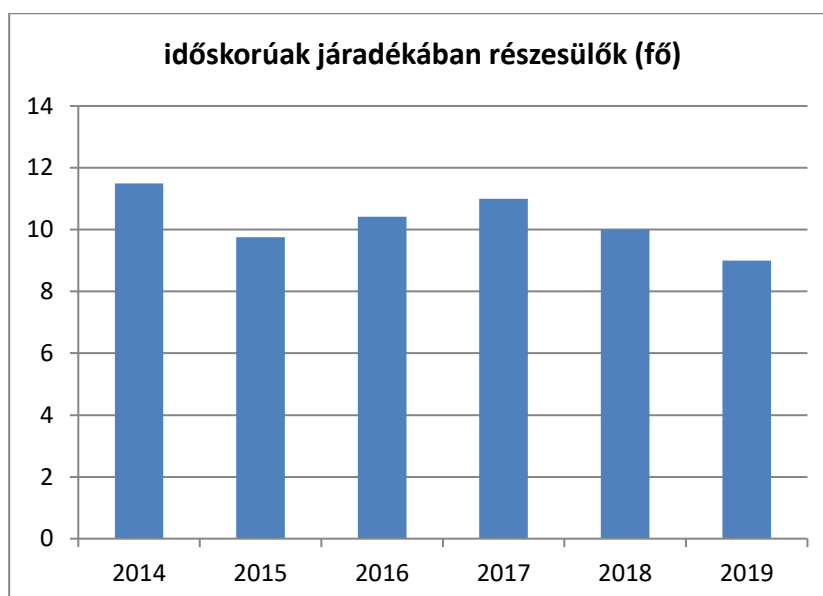
⁶² 2020. évi felülvizsgálat: A munkanélküliek korcsoportos megoszlásából is egyértelműen megállapítható, hogy az összes munkanélküliekből az 55 év feletti 20 % -ot tesznek ki.

27. diagram⁶³

Az állam által bevezetett munkahely védelmi program e korosztály munkanélküliség problémáinak enyhítésére került bevezetésre, így az 55 év feletti munkavállaló után a munkáltató 50%-os társadalombiztosítási kedvezményben részesül.

Zalacomárban elenyésző számban, de találkozhatunk olyan időskorú személyekkel, akik a nyugdíj folyósításához szükséges feltételekkel nem rendelkeznek. Annak érdekében, hogy ezen idős személyek megfelelő megélhetése biztosítva legyen, bevezetésre került az időskorúak járadéka, 2007- ben. A szociális háló 2013. évi reformjának hozadéka, hogy az időskorúak járadéka a járási hivatalok hatáskörébe került.

28. diagram⁶⁴

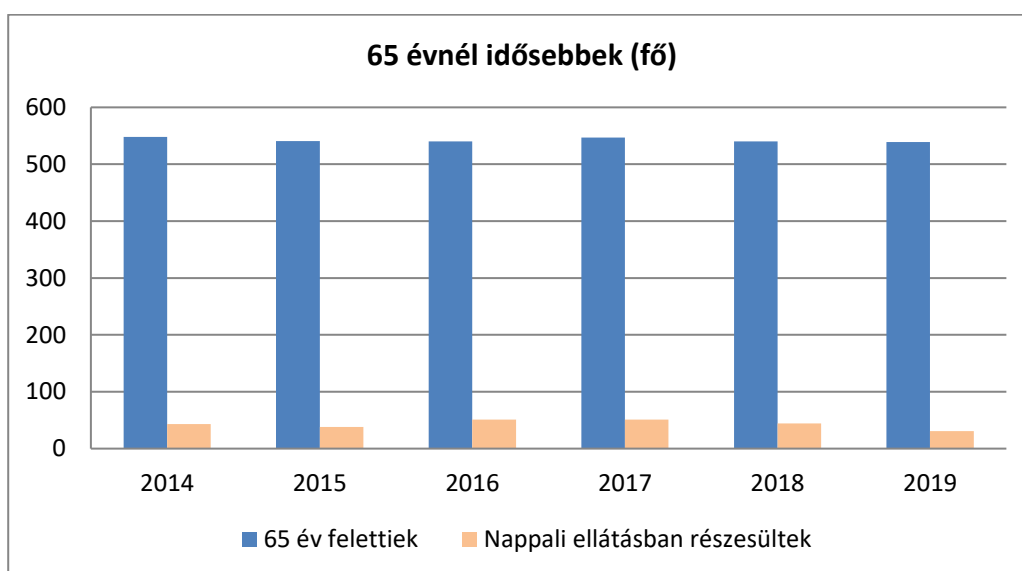
⁶³ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A helyi közszolgáltatások terén az idősokkal való foglalkozás megfelelő színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a település minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik. Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező feladatának és emellett önként vállalt intézkedéseket is biztosít.

Az idősellátás és a szociális gondoskodás területén az utóbbi években egyre jelentős szerepe van az ESZI I. és II. számú Idősek Klubjának.

Az I. és II. számú Idősek Klubja szociális alapszolgáltatásként működik, ahol megoldott az idősök napközbeni tartózkodása, így lehetőség van a társas kapcsolatok kialakítására/fenntartására.

29. diagram⁶⁵

Jellemző a települési szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, az egyes ellátások személyre szabottak és egyéni szükséglet felmérésen alapulnak. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja.

A mai kor vívmányai közül, az idős emberek is ismerkednek az informatikával. Nagyon nehezen mérhető, hiteles adatot kapni arról, hogy milyen arányban használja ez a korosztály az internetet. A megkérdezés mellett, következtetések lehet levonni, a tért hódító közösségi hálón való megjelenése az idősebb korosztály részéről.

⁶⁴ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

⁶⁵ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

Az Önkormányzat e célcsoport életminőségének jellemzőit folyamatosan vizsgálja, és ennek alapján alakítja szolgáltatásait.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A településünkön szervezett programokhoz a lakosság legfiatalabb és legidősebb tagjának is egyenlő hozzáférést biztosítunk, és a programok elérése, valamint a programokról való tájékoztatás teljes körű.

Az Egymásért Klub nyugdíjas asszonyokból áll, akik aktívan részt vesznek a település közösségi életében. Szerveznek csoportos színházlátogatást, közös szabadidős tevékenységet, illetve jelenleg egy állandó kiállítás létrehozásán dolgoznak, hagyományörzés céljából.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A morbiditási statisztikák rangsorában - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák leggyakrabban előforduló betegségek.	Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése. Szűrővizsgálatok biztosítása. Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése. Információs napok szervezése.
A település gyalogjárdáinak állapota nem tökéletes. Az idősek gyalogos közlekedését gyakran akadályozzák a berepedt, letöredezett járdaszakaszok.	Az érintett járdaszakaszok felújítása, térkövel ellátása.
Az idősek gyakran válnak áldozattá.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése. Polgárórság gyakoribb járőrözése. Térfigyelő kamerarendszer bővítése, korszerűsítése.
Az idős korosztályban gyakori probléma az elmagányosodás, magas az egyedül élők száma. Jellemző továbbá, hogy csekély a nemzedékek közötti kapcsolat. A fiatalok nem kötődnek a hagyományokhoz, nem ismerik azokat.	Generációs programok szervezése, hagyományörző kiállítás létrehozása. Idősek klubjainak szervezése, működtetése, nappali ellátásba/ házi segítségnyújtásba való bevonás.
Az idősebb korosztályba tartozók (55 év felettiek) munkanélkülisége növekvő arányú. Gyakori probléma továbbá, hogy vannak olyan személyek, akik a rájuk irányadó nyugdíjkor eléréséig nem is szerzik meg a	Közérdekű önkéntes munkalehetőség biztosítása, helyi vállalkozók ösztönzése, szociális szövetkezetek népszerűsítése.

szükséges szolgálati időt.	
----------------------------	--

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Az Európai Unióhoz való csatlakozás egyik feltétele volt, hogy az állampolgárok- köztük a fogyatékosokkal élő emberek- számára biztosítva legyen az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden területén. A szociális, egészségügyi ellátásban, mint a fizikai és kulturális környezetben, valamint az iskoláztatási, munkalehetőségek a társadalmi élet, a sport és a szórakozás területén is. Ezen emberek számára kiemelt célként a minőségi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés a fő cél. Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményi ellátások területén is, az intézmények kiépítésével átalakításával. A legsérülékenyebb társadalmi csoportot a fogyatékos emberek és családjaik alkotják.

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint 577 ezer fogyatékkal élő ember van Magyarországon, a népesség 5,7 százaléka. A népesség fogyatékoságtípus szerinti megoszlása: mozgáskorlátozottak aránya 43,6 %, látássérült 14,4 %, értelmi fogyatékos 9,9 %, hallássérült 10,5 %, egyéb 21,6 %. A fogyatékos népességen belül továbbra is a mozgássérülteké a legnépesebb csoport. Jelentősen emelkedett az egyéb, pontosan meg nem határozott fogyatékosokban szenvedők aránya.

Az aktív korú megváltozott munkaképességű személyek száma a Nyugdíjfolyósító szerv adatai alapján 700 ezer főre tehető. Ezen célcsoportból Magyarországon 7-9%-ra tehető azok aránya, akik dolgoznak, míg az Európai Unióban ez az arány 40%-os.

Az esélyegyenlőség megteremtése területén az egyik legfontosabb célkitűzés a szemléletformálás. A fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata és érdeke. Az egyenlő hozzáférés nem csak a rámpák, liftek speciális táblák jelentik, hanem azt, hogy a fogyatékos embert egyenrangúnak, egyenjogúnak kell tekinteni. Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, a komplex akadálymentesítés, amely lehetővé teszi a látássérült, a hallássérült, a mozgássérült, valamint a fogyatékos emberek számára is az igénybevételt.

Az akadálymentesítés alapkövetelménye, az egyetemes tervezés módszere. Hazánk is igyekszik különböző intézkedésekkel, programokkal, törvényekkel, rendeletekkel elősegíteni a fogyatékosok esélyegyenlőségét.

7.1 A településen fogyatékosokkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök

használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezzük.

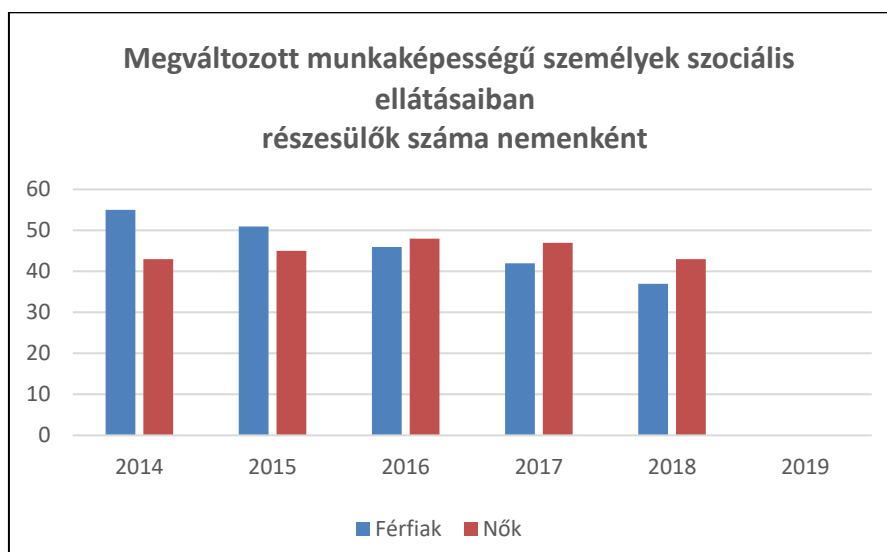
Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is nehezíti helyzetüket. A fogyatékosok körében a foglalkoztatottsági arány meghatározásánál a 2001.évi népszámlálás adataiból tudunk kiindulni, mely mindössze 9% volt, a későbbi 2011. évi 18%-os népszámlálás adatahoz képest.

A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékoság esetén még jelentősebb.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

A szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nálunk nyilvántartott adattal azonban nem rendelkezünk.

A fogyatékkal élő személyek számára külön pénzügyi és természetbeni ellátást és kedvezményt az önkormányzat nem nyújt, erre az ellátásra vonatkozó helyi rendeletünk nincs. Foglalkoztathatóság szempontjából viszont lényeges mutatószám a megváltozott munkaképességű személyek száma.

30. diagram⁶⁶

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

⁶⁶ 2020. évi felülvizsgálat: A táblázat adatai kiegészítésre kerültek a 2018-at követő év(ek) adataival.

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programokhoz történő fizikai akadálymentesített helyszínen érhetőek el.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Részben akadálymentesített intézményeink a Művelődési Ház, a 2010-ben teljes körű felújításon átesett I. számú orvosi rendelő, a 2017-ben teljes körű felújításon átesett II. számú orvosi rendelő, a védőnői szolgálat helyiségei, az óvoda, az iskola és a polgármesteri hivatal, melyek a jogszabályi előírásnak megfelelnek.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszótérek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról.

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásaként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

Az önkormányzat rendelkezik saját honlappal, amely akadálymentesített verzióval ellátott. A honalapon az ügyintézéshez szükséges tájékoztatók, nyomtatványok letölthetők.

Településünkön elérhető a családsegítés, az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a nappali ellátások közül az idősek napközi otthona működik. A szociális alapszolgáltatásokat társulás keretében oldja meg. A település nagyságából fakadóan a fogyatékos személyek, a hajléktalanok, valamint a szenvedélybetegek helyi ellátása valamint a fogyatékosok szociális szakellátása helyben nem megoldott.

A települési közoktatási intézmények elhelyezkedését tekintve, könnyen megközelíthető helyen fekszenek.

Az óvoda alapító okiratában szerepel az integráltan oktatható a SNI gyermekek felvétele, a fogyatékoságának megfelelő korlátozással.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának kis hányada.	Foglalkoztatás megszervezése, foglalkoztató felkutatása.
Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Településünkön a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak.

Zalacomárban egyesület formájában az Egyetértés Sportegyesület és a Zalacomárért Polgárőr Egyesület működik. A helyi lakosságnak igénye ugyan lenne a működés ezen formája- főleg kulturális irányban-, azonban az egyesületi léttel járó anyagi és adminisztratív terhet a szerveződések sem vállalják.

Önszerveződő csoportok működnek a településen, ezzel színesítve a kulturális és művelődési programokat. Bár ezek a csoportok nem egyesületi szinten működnek, az önkormányzattól minden lehetséges támogatást megkapnak sikeres működésük érdekében, mely támogatások sokkal inkább tevéleges jellegűek, mint anyagiak.

Jelentős civil szervezetek a településünkön:

- Egyetértés Sportegyesület, Zalacomárért Polgárőr Egyesület, Péczely Attila Népzenei Csoport, Harmonika Csoport, Egymásért Klub, Baba- mama Klub, alkalmanként Kreatív Klub.

Az önszerveződő csoportok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

Településünkön a civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk. Partneri viszony van az önkormányzat és a civil szervezetek között. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken, közösségi és kulturális programokon, aktívan részt vesznek a szervezetek. Az egyházzal is jó az önkormányzat viszonya, az önkormányzat pályázatok megírásával segíti az egyházat településünkön. A nagyobb felújításokat - amennyiben a pénzügyi helyzet engedi - anyagilag támogatjuk (világítás, harang).

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzés előkészítésben részt vettek a településen dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek. Módszere az online kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd program tervezet véleményezésére koncentrált. A tervezet az Önkormányzat teljes körű akadálymentesített honlapján, www.zalakomar.hu közzétételre kerül, így állampolgárok is véleményt mondhattak. A honlapon az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatokat, intézkedéseket megismerik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

Jövőképünk

Zalakomár Nagyközség Önkormányzata legfontosabb célja a községben élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmus, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

10. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

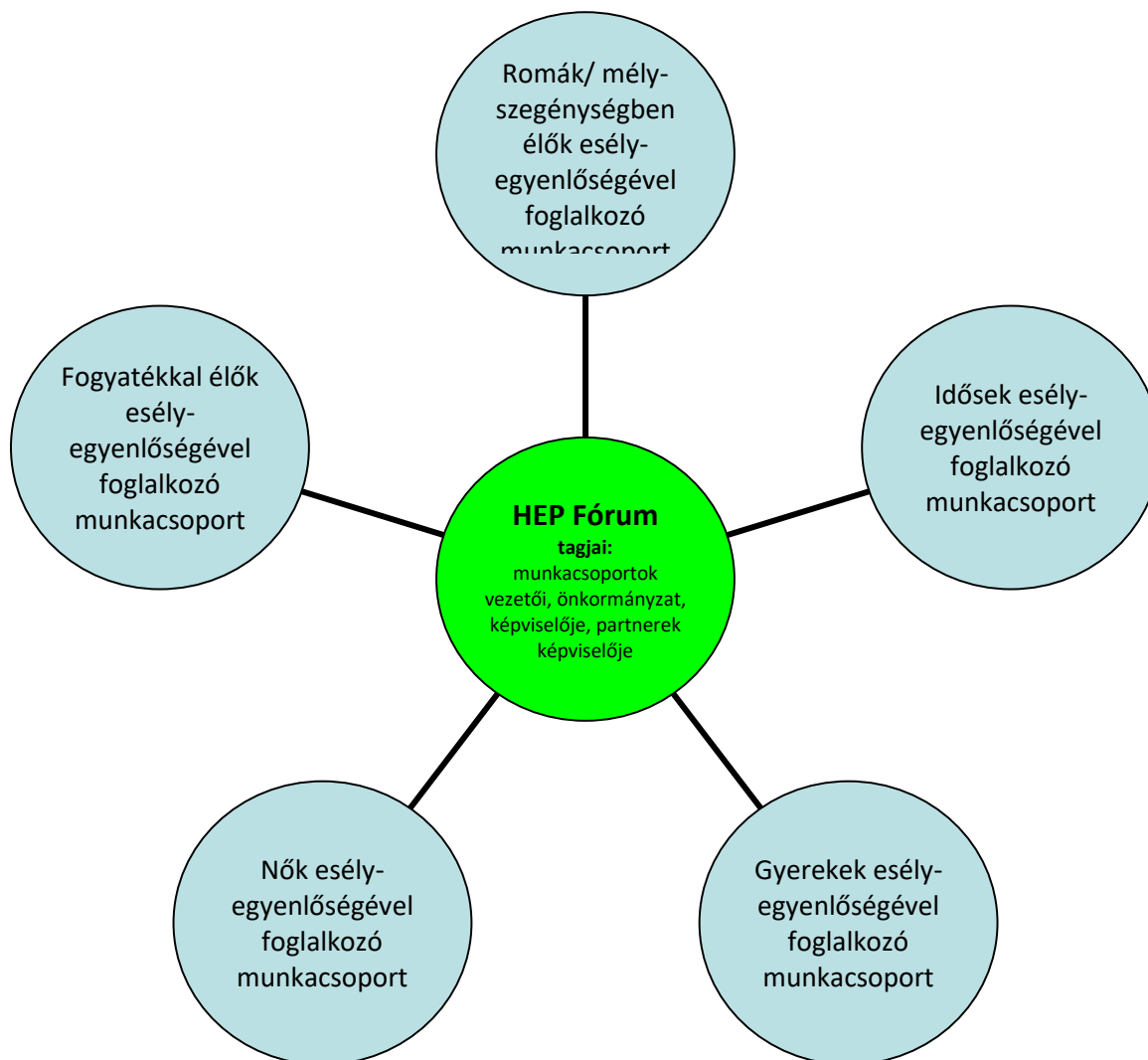
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről Papné Szabó Mónika jegyző felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,

- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelősével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelősége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető-felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Zalakomár Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Zalakomár Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 61/2020. (IX.28.) számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

1. melléklet- A HEP helyzetelemzésénél bemutatott diagramok alapjául szolgáló táblázatok.

Zalakomár, 2020. szeptember 28.

Csárdi Tamás
polgármester

A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM INTÉZKEDÉSI TERVE (HEP IT)

Az intézkedési terv a megjelölt hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedésekkel valósul meg. Az intézkedési terv olyan beavatkozásokat fogalmaz meg, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra nyújtanak megoldást.

Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

Intézkedés sorszáma	A Az intézkedés címe, megnevezése	B A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	C Az intézkedéssel elérni kívánt cél	D A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	E Az intézkedés tartalma	F Az intézkedés felelőse	G Az intézkedés megvalósításának határideje	H Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	I Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	J Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
0. Település szintű probléma										
1	„Régi épületeink új köntösben”- infrastrukturális fejlesztések, önkormányzati intézmények felújítása	Az önkormányzat egyes intézményei, épületei vonatkozásában az átfogó felújítás egyelőre nem valósult meg, szükséges karbantartási munkák elvégzésére volt csak lehetőség.	Infrastrukturális fejlesztések megvalósítása, energia-hatékony- és környezetbarát megoldások alkalmazása az önkormányzat összes intézménye, épülete tekintetében.	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciói és Gazdasági program Pályázati anyag	Energia-hatékony, környezetbarát épületek kialakítása felújítások keretében (pl. ravatalozó, Idősek Klubjai, óvoda, polgármesteri hivatal)	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	Energetikai szempontból korszerűsített épületek száma legalább eggyel nő.	1 fő koordinátor Pályázati pénzügyi forrás	2023.08.31., illetve a pályázati dokumentumokban foglalt fenntartási kötelezettségnek megfelelően.
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	„Munkára fel!”- a helyi foglalkoztatás erősítése	A halmozottan hátrányos helyzetű családok száma évről-évre nő, a szegénység oka és következménye a munkanélküliség.	A halmozottan hátrányos helyzetű családok számának csökkentése. Munkanélküliség csökkentése.	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciói és Gazdasági program	Közfoglalkoztatás folyamatos szervezése. A tartós munkanélküliek részére a 30 napos foglalkoztatási kötelezettség teljesítése lehetőségének biztosítása. Egyéb lehetőségek kidolgozása. Munkahely-teremtő beruházások letelepedésének elősegítése. Képzés-átképzés szervezése. Foglalkoztatást segítő	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma 10 %-kal nő. Munkanélküliek száma 10%-kal csökken. Legalább öt fő részére 30 napos foglalkoztatási kötelezettség teljesítés lehetősége. Évente egy képzési programban való közreműködés.	1 fő koordinátor Pályázati pénzügyi forrás Helyiség biztosítása a közmunka- programban résztvevők jelenléti ívének aláírásához; munkaeszközök biztosítása.	2022.08.31.

					pályázatok az önkormányzat és a vállalkozók részére.					
2	„Első lépés”- pályakezdeők elhelyezkedésének segítése	A pályakezdeők tapasztalat híján elhelyezkedése gyakran akadályba ütközik.	A pályakezdeő fiatalok elhelyezkedésének elősegítése.	Szociális Szolgáltatástervezési koncepció Gazdasági program	Tréningek, szakmai napok megtartása. Gyakorlati tudás megszerzésének biztosítása gyakornoki programmal.	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	Elhelyezkedett pályakezdeők száma 5%-kal nő. Munkanélküli pályakezdeők száma 5%-kal csökken. Legalább egy fő gyakornok alkalmazása.	1 fő koordinátor. Pályázati pénzügyi forrás. Gyakorlati helybiztosítása; képzés helyiségeinek biztosítása.	2022.08.31.
3	„Örökségünk”- szociális, gyermekjóléti, képzési szolgáltatások bővítése, a hátrányos helyzet átörökítésének csökkentése	Tapasztalataink és a segélyezési nyilvántartásunk szerint a szegénység, a be nem jelentett foglalkoztatottság egyes családok esetében generációkon keresztül öröklődik.	A hátrányos helyzetűek számának és a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése.	Szociális Szolgáltatástervezési koncepció Gazdasági program	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási fejlesztési programok szervezése. Életvezetési tanácsadás	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	Legalább egy prevenció program megszervezése, legalább 5 fő jelenlétével. Az új generáció körében a munkanélküliek száma 5%-kal csökken.	1 fő koordinátor. Pályázati és önkormányzati költségvetési pénzügyi forrás. Helyiség biztosítása.	2022.08.31.
4	„Lakható élettér”- lakhatási körülmények javítása, ezzel szorosan összefügg a lakosság adósságállomány csökkentése.	A lakhatás biztonságát egyrészt a komfort nélküli, leromlott állapotú ingatlanok, másrészt a közüzemi hátralékok felhalmozódása veszélyezteti.	Eladósodás megállítása. Lakhatási feltételek javítása. Adósságszökkentés.	Szociális Szolgáltatástervezési koncepció Gazdasági program	Támogatási és családgondozói tapasztalatok értékelése, következtetések levonásáról szóló dokumentum. Lehetőség szerint az előrefizetés mérőórák számának növelése. Háztartás-vezetési programok szervezése.	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	Évente legalább egy prevenció programok szervezése. Előrefizetés mérőóra száma 5%-kal nő.	1 fő koordinátor. Központi költségvetési hozzájárulás, pályázati pénzügyi forrás. A prevenció programhoz helyiség biztosítása.	2022.08.31.
5	„Fő az egészség”- szociális és egészségügyi szakemberek együttműködése.	A mélyszegénységben élő és roma lakosság egészségügyi állapota megfelel az országos mutatóknak. Jellemző a nagyfokú egészségkárosodás.	A lakosság egészségügyi állapotának javulása, a megbetegedések megelőzése.	Szociális Szolgáltatástervezési koncepció HEP	Települési egészségügyi szűrésekről népszerűsítése. Egészségtudatos életmódra nevelést szolgáló programok, kezdeményezések. Közös rendezvények, prevenció előadások	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	Szűréseken való részvétel 10%-kal nő. Egészségmegőrzéssel kapcsolatos rendezvény, évente legalább egy alkalommal.	1 fő koordinátor. Pályázati pénzügyi forrás, önkormányzati költségvetés. Helyiség biztosítása.	2022.08.31.

					megszervezése.					
6	„Kövessd a példám!”-nyilvánosság erősítése.	A romákkal szembeni diszkrimináció megjelenése az országos médiák közvetítésével.	A romákkal szembeni diszkrimináció csökkentése.	Helyi terv	Helyi médiában „jó példák” megjelenítésének kezdeményezése. Roma értelmiség meghívása közösségi rendezvényre, előadások megtartása.	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	Helyi médiában megjelenő évente legalább egy ilyen témája cikk.	1 fő lapszerkesztő. Önkormányzati költségvetés. A helyi médiaként szolgáló kiadvány nyomtatása, terjesztése.	2022.08.31.
7	„Kiérdemelt komfort” lakhatási problémák javítása, önkormányzati bérlakás igénybevételével	A lakhatás biztonságát, komfort nélküli, leromlott állagú ingatlanok veszélyeztetik. A családok minimális jövedelméből nem lehetséges a házak felújítása.	Azon személyek esetében, ahol látható a törekvés (pl. évek óta bejelentett munkahelyen rendelkeznek kedvezményes bérelti díj ellenében bérelhetnek önkormányzati lakást.	Helyi terv HEP	Önkormányzati bérlakás kialakítása.	Polgármester	2023. 08. 31. (csütörtök)	Önkormányzati bérlakások száma 50%-kal nő.	1 fő koordinátor. Pályázati pénzügyi forrás. Ingatlan biztosítása.	2023.08.31., illetve a pályázati dokumentumokban foglalt fenntartási kötelezettségnek megfelelően.
8	„Ismerj meg minket”-roma identitás megismertetése hivatali apparátussal	A romák ügyeivel foglalkozó önkormányzati dolgozók nem minden esetben ismerik a roma kultúrát, szokásokat.	Roma identitás megismertetése.	Helyi terv	Önkormányzati dolgozók ismeretnek bővítése.	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	A roma lakosság ügyeivel foglalkozó dolgozók képzésen való részvétele 100%-os.	1 fő koordinátor. Helyiség biztosítása.	2022.08.31.
9	„Jobb később, mint soha”- általános iskola 7-8. osztályának befejezése.	A mélyszegénységben élő lakosság egy részének nincs meg az általános iskolai végzettsége, így a munkaerő-piaci helyzetük rendkívül hátrányos.	Általános iskola 7-8. évfolyamának befejezése.	Helyi terv. Szociális szolgáltatástervezési koncepció.	Képzés szervezése, a képzés ideje alatt a résztvevők részére képzési hozzájárulás fizetése.	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	A képzésen való részvétel az érintett lakosság 80%-a.	1 fő koordinátor. 1 fő adminisztrátor. Pályázati pénzügyi forrás. Helyiség biztosítása.	2023.08.31.
10	„A tisztaság fél egészség”- mosodai szolgáltatások üzemeltetése, közösségi tisztálkodási lehetőség biztosítása	A mélyszegénységben élő családoknál problémát okoz a tisztálkodási lehetőség hiánya, gyakran nem megoldott a napi viselet rendszeres	Mosodai szolgáltatás és közösségi tisztálkodási lehetőség biztosítása.	Helyi terv. Szociális szolgáltatástervezési koncepció.	Közösségi helyiség kialakítása, ahol biztosított a ruhaneműk mosása, szárítása, személyes tisztálkodás.	Polgármester	2023. 08. 31. (csütörtök)	Havi 20 fő igénybevevő.	1 fő koordinátor. 1 fő adminisztrátor. Pályázati pénzügyi forrás. Helyiség biztosítása.	2023.08.31., illetve a pályázati dokumentumokban foglalt fenntartási kötelezettségnek megfelelően.

		tisztítása.								
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	„Adjatok teret”- infrastruktúráis fejlesztések a jövő generációja számára	Zalacomár két településrészből áll. Az egyik településrészen csak játszótér, a másikon csak közpark van. Az ideális állapot az lenne, ha mindkét településrészen lehetne alakítani a hiányzó elemet. A település intézményeinek helyet adó épületek korszerűek ugyan, azonban egyrészt egyelőre csekély a megújuló energiaforrással való ellátottsága, illetve néhány épület energiahatékonynak sem nevezhető.	Játszótér kialakítása a kiskomáromi településrészen. Közpark kialakítása a komáromvárosi településrészen. Megújuló energiaforrás (pl. napelem) alkalmazása. Energiatakarékosság jegyében épületkorszerűsítés.	Helyi terv Pályázati anyag Gazdasági Program	A hasznos időtöltés helyszínül játszótér, közpark kialakítása. Energiahatékony, környezetbarát épületek kialakítása felújítások keretében.	Polgármester	2023. 08. 31. (csütörtök)	1 játszótér, közpark létesítése. Napelemek száma 5%-kal nő. Energetikai szempontból korszerűsített épületek száma legalább eggyel nő.	11 fő koordinátor. Pályázati pénzügyi forrás, önkormányzati költségvetés. Zöldterület biztosítása.	2023.08.31., illetve a pályázati dokumentumokban foglalt fenntartási kötelezettségnek megfelelően.
2	„Nem unatkozom”- Gyermekek szabadidejének hasznos eltöltése, éjszakai csellengés elkerülése, megszüntetése, az előforduló esti kimaradás biztonságosabbá tétele	Problémát jelent a gyermekek iskolaidőn kívüli szabadidejének hasznos eltöltése, különös tekintettel a nyári szünidő idejére. A gyermekekre veszélyt jelent a késő esti (akár éjszaka) utcán tartózkodás.	A gyermekek hasznos időtöltése. Iskolaidőn kívüli felügyeletének megoldása – külön tekintettel a késő órákra - megfelelő szakember vagy önkéntes segítségével.	Helyi terv. Pályázati anyag. Gazdasági Program.	Gyermekrendezvénye meg szervezése. Nyári tábor működtetése, klubok létrehozása, sportolási lehetőségek megteremtése. Polgárőrség fokozott ellenőrzése, járőrözése.	Polgármester	2023. 08. 31. (csütörtök)	Évente legalább egy rendezvény a gyermekek részére, legalább 10 fő megjelenésével. Legalább 10 fő részvételével nyári tábor megszervezése. Polgárőrség járőrözésének száma 5%-kal emelkedik.	1 fő koordinátor. Pályázati pénzügyi forrás, központi költségvetési forrás, önkormányzati költségvetés. Helyiség biztosítása.	2023.08.31.
3	„Szünidőben is lakjunk jól”- szünidei gyermekellátás biztosítása	Az óvodai és iskolai szünidők ideje alatt nem biztosított a gyermekek rendszeres, napi szintű meleg ételhez jutása.	A tavaszi-, nyári- és őszi szünidő idején is legyen a napi legalább egyszeri meleg étel minden gyermek számára.	Helyi terv. Pályázati anyag.	Szünidei gyermekétkeztetés megszervezése.	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	A szünidei gyermekétkeztetést igénybe vevők száma 20%-kal nő.	1 fő adminisztrátor. Pályázati forrás, önkormányzati költségvetés, központi költségvetés.	2022.08.31.

									Helyiség biztosítása.	
4	„Fiatalság= tanulás”- családi kapcsolatok erősítése, a korai iskolaelhagyás, deviáns magatartások megelőzése	A fiatalok gyakran felkészületlenek az anyaságra, nem állnak előtük pozitív követendő példa. Jellemző továbbá, hogy gyakran már a tanköteles kor elérése előtt felhagynak az iskolai kötelezettségeikkel, mely sokszor egyéb életvezetésbeli devianciát szül.	A gyermekvállalási kor bizonyos szintű kitolása. A tankötelezettség teljesítése.	Helyi terv. Pályázati anyag.	Felvilágosító előadások. Programok szervezése.	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	Évente egy felvilágosító program szervezése. A tankötelezettséget nem teljesítő gyermekek száma 5%-kal csökken.	1 fő koordinátor. Helyiség és technikai eszközök biztosítása.	2022.08.31.
5	"Tudásra szomjazunk"- Tanoda működtetése	Az iskolai időn túlmenően sokan nem foglalkoznak a tananyaggal, kompetencia hiányában a szülők nem nyújtanak kellő és megfelelő segítséget gyermekeik tanulásához.	A hátrányos helyzetű gyermekek tanulmányi felzárkóztatása megvalósul, az iskolai lemorzsolódás csökken.	HEP. Pályázati anyag.	Tanoda megszervezése, működtetése, iskola időn kívüli oktatás megszervezése.	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	Tanodai részvétel legalább napi 5 fő.	1 fő koordinátor. Szakember biztosítása. Pályázati pénzügyi forrás, központi költségvetés, önkormányzati költségvetés. Helyiség és technikai eszközök biztosítása.	2023.08.31.
6	„Tehetségünk gondozása”- gyermekek tehetség gondozásának elősegítése	A hátrányos helyzetű gyermekek tekintettel az anyagi források hiányára sokszor nem férnek hozzá a művészeti vagy sport jellegű tehetség-gondozó programokhoz, külön órákhoz.	Hátrányos helyzetű –de akár művészeti ágban vagy sportban jól teljesítő gyermek felkutatása, felkarolása	nem releváns	Tehetség-gondozó program működtetése	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	Tehetség-gondozó programban résztvevő- hátrányos helyzetben lévő gyermekek száma 5%-kal nő	1 fő adminisztrátor. Pályázati pénzügyi forrás, önkormányzati költségvetés, központi költségvetés. Helyiség biztosítása.	2022.08.31.
7	"Egészséges gyermekkor"- egészségi állapot javítását célzó intézkedések	A gyermekek körében sajnos jellemző mozgásszegény életmód és az	Mentális, fizikai egészség javítása a cél.	nem releváns	Egészséges életmódr nevelő programok, tevékenységek megszervezése. Sportesemények	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	Évente legalább egy egészséges életmóddal kapcsolatos program megszervezése.	1 fő koordinátor. Szakember biztosítása. Pályázati pénzügyi forrás.	2022.08.31.

		elhízás. Ezek, a már gyermekkorban kialakult problémák nagy eséllyel okoznak komoly megbetegedéseket felnőtt korokra. A gyermekkori mentális egészség ugyancsak kiemelten fontos már gyermekkorban, erre fokozottan oda kell figyelni.			megszervezése. Az egészséges életmód, egészséges táplálkozás népszerűsítése. Mentálhigiénés szakember alkalmazása mind az óvodában, mint az általános iskolában.			Mentálhigiénés tanácsadás megszervezése.	Helyiség és technikai eszközök biztosítása.	
8	"Egészséges gyermekkorral induló jövő"-környezettudatosságra nevelés	Bár a nevelési-oktatási intézményekben nagy hangsúlyt fektetnek a környezetvédelemre, növények- és állatok védelmére, nem elégséges a gyermekek ilyen irányú tájékozottsága.	Környezettudatos hozzáállás kialakítása. A településkép javítása anélkül, hogy a településkép javításával, ezzel is hozza a természetet.	nem releváns	Környezetvédelemre nevelő programok, r tevékenységek megszervezése. Fásítás, a település élhetőbbé tétele.	Polgármeste	2022. 08. 31. (szerda)	Közterületi fásítás 10%-kal bővül.	1 fő koordinátor. Pályázati pénzügyi forrás, központi költségvetés, önkormányzati költségvetés. Helyiség és technikai eszközök biztosítása. Kertészeti eszközök biztosítása.	2022.08.31.
III. A nők esélyegyenlősége										
1	„Újra dolgoznék”-képzési programok körének szélesítése. Visszatérés a munkaerőpiacra.	A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb. A kisgyermekes nők visszatérése gyakran akadályba ütközik, annak ellenére, hogy a CSED-ről, GYES-ről/ GYED-ről való visszatérés a munkaerő piaca mérsékli a szegénység kialakulásának	Nők részére képzési programok kialakítása. Gyermekek nappali ellátását biztosító intézmények működtetése. Képzési programok szervezése. Képzési lehetőségek megteremtése. Képzési lehetőségek megteremtése. Képzési lehetőségek megteremtése. Képzési lehetőségek megteremtése.	Az éves gyermekvédelmi beszámoló. Helyi terv.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerő-piactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét. Gyermekek nappali felügyeletének megoldása az	Polgármeste	2022. 08. 31. (szerda)	Képzések száma, évente legalább egy. Résztevők száma, legalább 5 fő. Munkanélküli nők számának csökkenése 5%-kal.	1 fő koordinátor. Pályázati pénzügyi forrás, központi költségvetés, önkormányzati költségvetés. Helyiség és technikai eszközök biztosítása.	2022.08.31.

		kockázatát. A gyermekét egyedül nevelő édesanyja tekintetében magasabb az elszegényedés kockázata.	A felkutatása. A nők visszatérése az elsődleges munkaerő-piacra.		intézményhálózat bővítésével.					
2	„Együtt könnyebb”- a kisgyermekes anyák közösségi jelenlétének erősítése, magányérzet csökkentése	A kisgyermekes anyák gyakran érzik magányosnak magukat, kapcsolattartási lehetőségeik a gyermek mellett viszonylag szűkek, szinte csak a családra korlátozódnak. A beszűkült élettér, esetlegesen a szülést követő mentális problémák kialakulása negatívan hat mind a szülőkre, mind a gyermekekre, súlyos családi konfliktusok forrása lehet.	Közösségi jelenlét erősítése, kiegyensúlyozott édesanyák.	nem releváns	Klubok létrehozása. Családi napok szervezése. Férőhelyek kialakítása/ gyermekfelügyelet működtetése.	Polgármeste	2022. 08. 31. (szerda)	Programok száma, évente legalább 6 alkalommal. Résztevők száma, legalább 5 fő.	1 fő koordinátor. Pályázati pénzügyi forrás, központi költségvetés, önkormányzati költségvetés.	2022.08.31.
3	„Felelős vagyok a családomért”- családtervezés szakmai támogatása, várandós anyák hatékony gondozása, szülés utáni családgondozás	A mélyszegénységben élő családokban gyakori a korai vagy éppen sokadik, ugyanakkor felelőtlen, meggondolatlan gyermekvállalás. A fiatal szülők sok esetben teljesen felkészületlenek a gyermek érkezését illetően. A várandósság során a kiemelten fontos az édesanya egészsége,	A tudatos családtervezésre való nevelés elsődleges, melyet már iskolás korban el kell kezdeni. A várandós anyák gondozása, megfelelő egészségügyi segítségnyújtás fiatal szülők sok esetben teljesen felkészületlenek a gyermek érkezését illetően. A várandósság során a kiemelten fontos az édesanya egészsége,	nem releváns	Védőnő, konduktor, fejlesztő szakember bevonásával információ átadása a várandósság előtt álló családoknak, a várandós valamint a kisdedit nevelő anyáknak. Családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás megszervezése. Szűrővizsgálatok megszervezése, lehetőség szerint a településen helyben	Polgármeste	2022. 08. 31. (szerda)	Programok száma, évente legalább 6 alkalommal. Résztevők száma, legalább 5 fő.	1 fő koordinátor. Szakember biztosítása. Pályázati pénzügyi forrás, központi költségvetés, önkormányzati költségvetés. Helyiség biztosítása.	2022.08.31.

		<p>ehhez szükség van a megfelelő szakmai segítségre. A szülők – akár többedük esetében sem gyakran – tisztában az újszülött és kisdedgondozás „szabályaival”, iránymutatásaival, mellyel alapvetően befolyásolják gyermekük jövőjét. A tapasztalat szerint a mélyszegénységben élő nők elhanyagolják a rendszeres szűrővizsgálatokat.</p>	<p>ezzel elősegíthető a gyermek szükséges kompetenciáinak kialakítása. A szűrővizsgálatokon való részvétel kiemelten fontos, különös tekintettel a nőgyógyászati szűrőre.</p>		<p>megoldva.</p>						
IV. Az idősek esélyegyenlősége											
1	<p>„Közlekednénk”-infrastrukturális fejlesztések tekintettel az idősek esetleges mozgáskorlátozottságára</p>	<p>A település gyalogjárdáinak állapota nem tökéletes. Az idősek gyalogos közlekedését gyakran akadályozzák a berepedt, letöredezett járdaszakaszok.</p>	<p>Az érintett járdaszakaszok térkövezése.</p>	<p>Helyi terv, Gazdasági program, HEP</p>	<p>Az érintett járdaszakaszok felújítása, térkövel ellátása.</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2023. 08. 10. (csütörtök)</p>	<p>Felújított járdaszakasz hossza, 20%-kal növelve.</p>	<p>1 fő koordinátor, 10 fő munkavégző Pályázati pénzügyi forrás Munkaeszközök biztosítása</p>	<p>2023.08.10-ig, illetve a pályázati dokumentumokban foglalt fenntartási kötelezettségnek megfelelően.</p>	
2	<p>„Ép testben ép évek”-egészségügyi, sport szolgáltatások bővítése.</p>	<p>A morbiditási statisztikák rangsorában - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák leggyakrabban előforduló betegségek.</p>	<p>Az idősebb korosztály aktivitásának megőrzése. Az idősek egészségi állapotának javítása, a megbetegedések megelőzése.</p>	<p>Helyi terv.</p>	<p>Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése. Szűrővizsgálatok biztosítása. Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése. Információs napok rendezése.</p>	<p>Polgármester</p>	<p>2022. 08. 31. (szerda)</p>	<p>Programok száma, évente legalább egy. Részvevők száma, legalább 5 fő részvétele. Szűrővizsgálatok száma, évente legalább 2. Információs napok száma, évente legalább egy.</p>	<p>1 fő koordinátor, Pályázati pénzügyi forrás, központi költségvetés, önkormányzati költségvetés. Helyiség és technikai eszközök biztosítása.</p>	<p>2022.08.31.</p>	

3	„Ne bánts az öreget!”-Kriminálisztikai veszélyeztetettség csökkentése	Az idősök gyakran válnak áldozattá.	Az idősök biztonságérzetének javítása. Jelzőrendszer működtetése. Térfigyelő kamerarendszer bővítése, korszerűsítése.	Helyi terv. Gazdasági program.	Idősök személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése. Polgárőrség gyakoribb járőrözése. Térfigyelő kamerarendszer bővítése, korszerűsítése.	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	Programok száma, évente legalább egy. Résztevők száma, legalább 5 fő részvételével. Idősökkel kapcsolatos bűnesetek száma 5%-kal csökken. Polgárőrség járőrözéseinek száma 5%-kal nő. Térfigyelő kamerák száma 10%-kal nő.	1 fő koordinátor. Pályázati pénzügyi forrás. Helyiség biztosítása, technikai eszközök biztosítása	2022.08.31.	
4	„Nem vagyok egyedül!”-Az időskori egyedüllet kezelése, generációs programok szervezése.	Az idős korosztályban gyakori probléma az elmagányosodás, magas az egyedül élők száma. Jellemző továbbá, hogy csekély alátogatottságának nemzedékek közötti kapcsolat. A fiatalok nem kötődnek a hagyományokhoz, nem ismerik azokat.	Az elmagányosodás érzésének csökkentése. Nemzedékek közötti kapcsolat erősítése, közös rendezvények alátogatottságának növelése. A hagyományörzés elősegítése.	Helyi terv. Művelődési intézmény programterve.	Generációs programok szervezése. Hagyományörző kiállítás fenntartása. Idősök klubjainak szervezése, működtetése, nappali ellátásba/ házi segítségnyújtásba való bevonás.	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	Programok száma, évente legalább egy. Kiállítás száma, évente legalább egy. Résztevők száma, legalább 5 fővel. Nappali ellátást/ házi segítségnyújtást igénybe vevők száma 5%-kal nő.	1 fő koordinátor. Pályázati pénzügyi forrás, központi költségvetés, önkormányzati költségvetés. Helyiség biztosítása.	2022.08.31.	
5	„Pár év nyugdíjig”-idősebb korosztály munkanélkülisége	Az idősebb korosztályba tartozók (55 év felettek) munkanélkülisége növekvő arányú. Gyakori probléma továbbá, hogy vannak olyan személyek, akik a rájuk irányadó nyugdíjkor eléréséig nem is szerzik meg a szükséges szolgálati időt.	Az idősebb korosztály foglalkoztatottsága, legalább a nyugdíjkorhatár eléréséig aktív maradjon az illető.	Helyi terv. Szociális szolgáltatástervezési koncepció	Közérdekű önkéntes munkalehetőség biztosítása. Helyi vállalkozók ösztönzése. Szociális szervezetek népszerűsítése.	Polgármester	2022. 08. 30. (kedd)	Információs programok száma, évente legalább egy. Közérdekű munkavégzésben résztvevő - 55 év feletti munkanélküliek száma - 5%-kal nő.	1 fő koordinátor. Pályázati pénzügyi forrás. Helyiség, munkalehetőség biztosítása.	2022.08.31.	
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége											
1	„Korlátaink”-akadálymentesítés	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz	100%-os akadálymentesítettség	Helyi terv. Pályázati anyag.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése.	Polgármester	2023. 08. 10. (csütörtök)	Teljes körűen akadálymentesített önkormányzati	1 fő koordinátor. Pályázati pénzügyi forrás	2023.08.10-ig, illetve a pályázati dokumentumokba	

		való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.			Információs és kommunikációs akadályok megszüntetése. Lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.			intézmények száma 100%-ra nő. Programok száma, évente legalább egy.	Helyiség biztosítása	n foglalt fenntartási kötelezettségnek megfelelően.
2	„Én is aktív vagyok”- megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása	A megváltozott munkaképességű személyek, illetve a fogyatékkal élők munkavállalása korlátozott.	Megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása, az elsődleges munkaerő-piacra való visszatérésük, tekintettel egészségi állapotukra.	Helyi terv.	Foglalkoztatás megszervezése. Foglalkoztatók felkutatása.	Polgármester	2022. 08. 31. (szerda)	Foglalkoztatásban résztvevők száma 5%-kal nő.	1 fő koordinátor. Pályázati pénzügyi forrás.	2022.08.31.

A helyzetelemzés alapjául szolgáló indikátor táblák:

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2014	2 960	bázis év
2015	2 912	98,38%
2016	2 894	99,38%
2017	2 867	99,07%
2018	2 820	98,36%
2019	2 839	100,67%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	1 441	1 511	2952	48,81%	51,19%

0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			99	n.a.	n.a.
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	305	257	562	10,33%	8,71%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	66	62	128	2,24%	2,10%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	779	763	1542	26,39%	25,85%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	95	85	180	3,22%	2,88%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	194	344	538	6,57%	11,65%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	n.a.	n.a.	-
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	35	41	76
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	39	48	87
Összesen	74	89	15

Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2014	548	608	90,13%
2015	541	597	90,62%
2016	540	583	92,62%
2017	547	571	95,80%
2018	540	562	96,09%
2019	539	551	97,82%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2014	86	92	93,5%	-1,95
2015	92	83	110,8%	2,96
2016	75	78	96,2%	-1

2017	102	90	113,3%	4,01
2018	105	97	108,2%	2,71
2019	n.a.	n.a.	-	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2014	46	64	-18
2015	28	76	-48
2016	29	67	-38
2017	38	75	-37
2018	27	80	-53
2019	34	23	11

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)		
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)	Nő (TS 0802)	Összesen

	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2014	979	943	1922	171	17,47%	144,25	15,30%	315	16,40%
2015	960	939	1899	153,5	15,99%	139,75	14,88%	293	15,44%
2016	966	920	1886	119,25	12,34%	113	12,28%	232	12,31%
2017	953	919	1872	93	9,76%	92,25	10,04%	185	9,90%
2018	940	910	1850	92,25	9,81%	100	10,99%	192	10,39%
2019	927	904	1831	93,75	10,11%	102	11,28%	196	10,69%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2 014	2 015	2 016	2 017	2 018	2 019
		317	296	232	164	192	196
20 év alatti (TS 1002)	Fő	20	19	14	10	11	8
	%	6	6	6	6	6	4
20-24 év (TS 1003)	Fő	39	49	34	26	23	20
	%	12	16	15	16	12	10
25-29 év (TS 1004)	Fő	43	39	29	3	24	26
	%	14	13	12	2	12	13
30-34 év (TS 1005)	Fő	39	34	29	22	19	25
	%	12	11	12	14	10	13
35-39 év (TS 1006)	Fő	31	28	19	16	20	16
	%	10	9	8	10	10	8

40-44 év (TS 1007)	Fő	38	36	22	16	17	16
	%	12	12	9	10	9	8
45-49 év (TS 1008)	Fő	36	29	32	24	25	25
	%	11	10	14	14	13	13
50-54 év (TS 1009)	Fő	22	20	15	11	13	22
	%	7	7	6	7	7	11
55-59 év (TS 1010)	Fő	34	30	21	12	18	15
	%	11	10	9	7	9	8
59 év feletti (TS 1011)	Fő	16	13	19	25	25	24
	%	5	4	8	15	13	12

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 1501)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2014	16	42	52	94	44,68%	55,32%
2015	23	45	44	89	50,56%	49,44%
2016	29	79	84	163	48,47%	51,53%
2017	16	33	25	58	56,90%	43,10%
2018	24	49	56	105	46,67%	53,33%
2019	36	n.a.	n.a.	0	-	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2014	252	266	518	15	6,0%	14	5,3%	29	5,6%
2015	249	271	520	25	10,0%	18	6,6%	43	8,3%
2016	255	254	509	11	4,3%	7	2,8%	18	3,5%
2017	232	243	475	6	2,6%	6	2,5%	12	2,5%
2018	234	244	478	7	3,0%	5	2,0%	12	2,5%
2019	n.a.	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	-	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában

	Férfi	Nő	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	78,10%	66,70%	21,9%	33,3%
2011	87,20%	80%	12,8%	20,0%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosanál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2014	315	69	21,89%	186	59,00%	60	19,11%
2015	293	64	21,91%	180	61,30%	49	16,79%
2016	232	52	22,39%	138	59,42%	42	18,19%
2017	185	37	19,84%	113	60,73%	36	19,43%
2018	192	42	21,85%	117	60,60%	34	17,56%
2019	196	42	21,33%	119	60,92%	35	17,75%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.7. számú táblázat - Felnttktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnttktatásban tanulók száma (TS 3401)	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnttktatásban (TS 3301)	
	Fő	Fő	%
2014	n.a.	n.a.	-
2015	n.a.	n.a.	-
2016	n.a.	n.a.	-
2017	n.a.	n.a.	-
2018	n.a.	n.a.	-
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2014	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.
2015	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.
2016	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.
2017	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.
2018	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.
2019	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-	n.a.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2014	1 922	12	0,60%
2015	1 899	8	0,41%

2016	1 886	11	0,58%
2017	1 872	15	0,81%
2018	1 850	15	0,81%
2019	1 831	16	0,86%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
		Fő	%
2014	308	28	9,0%
2015	293	13	4,5%
2016	230	19	8,1%
2017	185	14	7,6%
2018	192	20	10,5%
2019	196	14	6,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - TS 1401 (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint (TS 5401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2014	97	n.a.	5,02%	n.a.	-
2015	141	16	7,41%	158	53,88%
2016	104	22	5,5%	110	47,93%
2017	72	27	3,8%	77	41,57%
2018	83	25	4,5%	90	46,81%
2019	97	28	5,3%	162	82,76%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2014	2	0	0
2015	2	0	0

2016	2	0	0
2017	2	0	0
2018	2	0	0
2019	2	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2014	82
2015	117
2016	111
2017	191
2018	131
2019	132

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2014	20	0	20,00%
2015	35	0	35,00%
2016	26	0	26,13%
2017	37	0	37,00%
2018	40	0	40,00%
2019	24	0	24,00%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2014	1 052	0	14	0	7	0	0	0
2015	1 052	0	14	0	7	0	0	0
2016	1 052	0	13	0	7	0	0	0
2017	1 052	0	13	0	7	0	0	0
2018	1 052	0	13	0	7	0	0	0

2019	1 052	0	13	0	7	0	0	0
------	-------	---	----	---	---	---	---	---

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2014	227	0
2015	264	0
2016	233	0
2017	186	0
2018	186	0
2019	138	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

**4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú
gyermek szám**

Év	Védelembe vett kiskorú gyermek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermek száma december 31- én (TS 3101)
2014	26	67
2015	24	69
2016	62	60
2017	35	48
2018	60	81
2019	19	66

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2014	535
2015	539
2016	518
2017	518
2018	458
2019	444

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2014	182	262	1	n.a.	82	nem releváns
2015	126	292	0	n.a.	81	nem releváns
2016	107	262	3	n.a.	nem releváns	51
2017	122	246	0	n.a.	nem releváns	7
2018	111	280	4	n.a.	nem releváns	0
2019	104	264	16	n.a.	nem releváns	225

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2014	2	129
2015	2	119
2016	2	111
2017	2	111
2018	2	121
2019	2	124

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	n.a.
Hány településről járnak be a gyermekek	1	n.a.
Óvodai férőhelyek száma	100	n.a.
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	4	n.a.
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:45-16:45	n.a.
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	2019/2020- ban nincs	n.a.
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	8	1
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	7	n.a.
Gyógypedagógusok létszáma	0	n.a.

Dajka/gondozónő	4	n.a.
Kisegítő személyzet	3	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2014	141	6	150	1	141	0
2015	127	6	150	1	127	0
2016	111	5	125	1	111	0
2017	121	5	125	1	121	0
2018	109	5	125	1	109	0
2019	104	4	100	1	104	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2014/2015	161	130	291	245	84,19%
2015/2016	164	130	294	254	86,39%
2016/2017	143	145	288	245	85,07%
2017/2018	133	149	282	252	89,36%
2018/2019	123	154	277	247	89,17%
2019/2020	122	147	269	217	80,67%

Forrás: TelR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2014/2015	0	16	1
2015/2016	0	16	1
2016/2017	0	16	1
2017/2018	0	16	1
2018/2019	0	16	1
2019/2020	0	16	1

Forrás: TelR, KSH Tstar

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2014	2	133	69
2015	2	127	63,5
2016	2	125	62,5
2017	2	135	67,5
2018	2	123	61,5
2019	2	133	66,5

Forrás: TelR és helyi adatgyűjtés _____

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2014/2015	16
2015/2016	32
2016/2017	25
2017/2018	33

2018/2019	29
2019/2020	34

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2014	979	943	806	821	171	144
2015	960	939	841	822	154	140
2016	966	920	860	830	119	113
2017	953	919	860	827	93	92
2018	940	910	838	806	92	100
2019	927	904	n.a.	n.a.	94	102

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2014	2	133	69
2015	2	127	63,5
2016	2	125	62,5
2017	2	135	67,5
2018	2	123	61,5
2019	2	133	66,5

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2014	283	459	742
2015	280	458	738
2016	281	450	731
2017	261	421	682
2018	238	394	632
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2014	315	50	16%	94	n.a.	-
2015	293	44	15%	89	n.a.	-
2016	232	40	17%	163	n.a.	-
2017	185	37	20%	58	n.a.	-
2018	192	43	22%	105	n.a.	-
2019	196	39	20%	0	n.a.	-

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2014	548	43	7,85%
2015	541	38	7,02%
2016	540	51	9,44%
2017	547	51	9,32%

2018	540	44	8,15%
2019	539	31	5,75%

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (feltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2014	1	24 196	0	1
2015	1	11 927	0	1
2016	1	11 432	0	1
2017	1	11 443	0	1
2018	1	11 330	0	1
2019	1	n.a.	0	1

Forrás: TEIR

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 6301)	Összesen
2014	55	43	98
2015	51	45	96
2016	46	48	94
2017	42	47	89
2018	37	43	80
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0
2018	0	0	0
2019	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével